

A-6396

Duplum

Agge!

Valve Sazetok

VALVE SARETOK

AGA, GRET!...

11/30

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk t. 2
1928.

AGA, GRET!...

ILLUSTREERINUD
VALVE SARETOK

Pole siis ühtki väljapääsu? Ah, ma puhun ära oma noore eluküünla! — — —

Sain kirja Stanleylt, kirja, mida lugedes olin algul „taevani hõiskav“, siis — „surmani kurb“.

„Mul on hiilgav idee!“ kirjutas ta. „Sõida minu juure Tartu!!! Võtan sind vastu oma skorteri oma armsa mamma lahkel osavõtul. Sul tuleb vaid etendada „onutütre“ osa. See trikk tuleks läbi viia 10. jaanuaril, nimelt on siis meil, koolis, kole tore klunker, iga poiss tuleb oma preiliga, täiskasvanud üldse puuduvad. Kahes saalis tants, kinnised(!) kabiinid jne. Igatahes, kui oled nõus tulema, annan sulle täpse kava esinemisest onutütrena minu juures. Kombineeri mõni kardetav haigus, ülimõjuv põhjus ja tule, Gret!“

Oh, küll juba Gret tuleks, kui saaks!!!

Mida pidin ma tegema? Kus oli mu kaval, leidlik pää? Tädi Anna? . . . Ent kas ei vea ema end siis kaasa? Tõesti, ükski plaan ei kõlband. Oo, ma vaene õnnetu!

Stanley ja mina nägime üksteist (mitte 11!) esimest ja viimast korda kümneaastastena, siis vahetasime kolm kuud suures vaimustuses filminäitlejate kaarte. Pikapääle tüütusime ja kaotasime teineteise silmist umbes viieks aastaks.

Ent milleks on siis lugematud ühised tuttavad? Nende abil algasime jälle kirjavahetust, mis oli ju väga kena ajaviide, kuni Stanley mamma

leidis minu intiimsema kirja ja seletas, me olevat „sarnasteks asjadeks“ veel liig noored. Peab mainima, et Stanley on ainus poeg ja teda hoitakse kui silmamuna. Tookord pidi ta saatma tagasi minu kirjad ja muti dikteeritud „lõppsõna“.

Ent kahjuks olin mina plika, kes ei lase enesele säärast nalja meeldida ja saatsin Stanleyle viimse kirja, kus väga arusaadavalt osutin mamma tuhvlile. See oli kiri, mis pani poisi mamma (kellel algul polnud „isiklikult muidu midagi selle preili vastu“) hää arvamise minust vankuma. Kui mul siis veel „häbematus jätkus“ igast ilmanurgast, kus mul oli tuttavaid, lasta oma nimel saata kõiksuguseid vaatekaarte, siis tegi Stanley mamma oma troonipärijale hirmsa stseeni ja needis maapõhja minu, selle jultunud provintsi apteekri tütre.

Ent Stanley ja minu suhe kannatas vähe selle krahhi all. Paar aastat puhunud, oli meil jälle tuline ja tore kirjavahetus täies hoos. Oli hää, et minu ema ei muretse minu kirjade pärast, nüüd pidi vaid Stanley minema leidurite hulka ja leiutama aadressi, kuhu saadan omad armustõhetavad vaimusünnitused.

Ja nüüd... nüüd... ah, mis pidin tegema ometi? Tahtsin teda ometi nii hirmsasti näha päale seitsme pika aasta ja sinna klunkrile tahtsin kah!

Jooksin kogu päeva mööda linna ringi kui pöörane, hirmsas ahastuses ja igaveses lumelõrtsis. Viimaks põgenesin kurja saatuse ja ilma eest oma truu sõbra ja seltsilise Etta soojasse kaissu, ta veel soojemasse sohvanurka, kamina ääres. Seletasin Etta-le a-st o-ni haleda näoga oma halli mure ja lõpetasin, rahuldustundega märgates ta näol osavõttu.

„Jah, mu ingliske, näed ise, et kõik hääd ja kurjad vaimud on meie vastu. Millalgi pole meil šansse kohtamiseks ja kui on, siis ei saa neid jälle kasutada. Olid kord kaks kuningalast . . .“

„Kas sa siis tõesti ei saa?“ küsis Etta. Ei uskunud, et ta on nii rumal !

„Muidugi mitte! Mõttele ometi ise järele, inime! 10. jaanuaril! . . . Just siis, kui kool parajasti algab! . . . Ah, ütlesin juba: olid kord . . .“

Otsisin asjatult taskurätti. Muidugi olin unustanud selle.

„Ära heida veel meelt, sõber Gret,“ vaigistas Etta, pühkides mul oma käega paremat silmanurka, kus nähtavasti säras „kristallselge silmaveepisar“. „Nende kuningalastega pole lugu sugugi nii halb. Ei tee midagi, et nad ühes ajast ja arust läinud laulus kokku ei saanud. Mina, näiteks, olen lugenud palju ilusama ja korraliku „happy end’iga“ muinasjutu samadest härrastest. Tahad, jutustan?“

„Ah jaa.“

Ja Ettake rääkis maha pika ja laia loo, kus polnud midagi erilist. Üks kuningapoeg lihtsalt võttis kätte, istus — arvatavasti — mootorpaati ja pani teise ranna poole sõitma, kus elas too saladuslik printsess, kelle pilti ta kuskil oli juhtunud nägema. Sellest kohast olin veidi pettunud, sest ta ei klapinud minu saatusega. Mina, isiklikult, polnud veel Stanleyle oma fotot saatnud, sest ma ei uskund, et ta avaldaks temale sama hääd mõju kui tolle printsessi oma printsile. Ent muinasloo lõpp oli tõesti väga ilus. Sää! laob kuningapoeg esiteks igavese virna lilli ja kalliskive oma äravalitu jalgele, ent see ei tee väljagi. Ja siis . . .

Etta jutustas seda nii ilusti:

... „Mul pole enam midagi pakkuda sulle kui armastav süda,“ ütles nüüd kuningapoeg ülikurvvalt. „Ta on kuulunud sulle alati, olgugi, et oli mu teel kiutsusi ja võluvaid meelitajaid. Võta mu süda, sest kuigi vast tõukad enesest minu, kuulub ta sulle ikka ja igavesti!...“

Muidugi ei jäänud kuningataril muud üle kui rõõmupisarais kosilasele kaela langeda.

... Olin liigutet. . .

„Pää püsti, Gret!“ lõpetas Etta ja äritas kaminatuld oma vilttuhvliga.

Olin liigutet. Lasin voolata pisaraid vabalt soovapadjale, mis lamas mu süles. Oo, olin nii kole õnnetu, sest mul polnud raasugi lootust, et iialgi täituks see ilus lõpp ka minu ja Stanley saatuses. See oli nii kena ja, ah, nii kurb ühtlasi — vähemalt mulle!

„Sina, see on krepist,“ võttis Etta mu kätelt padja, „kui see märjaks saab, siis kisub kokku ehk venib välja, just nii, nagu talle parajasti lõbu pakub.“

Esimest korda elus ei mõistnud ma Ettat. Kuis
võis ta ometi . . . ?

Laenasin talt taskuräti ja veidi puudrit ninale
ning läksin. —

Olin rusut. Imelik, kuis võis mulle mõjuda
ometi nii soovide mittetäitumine? —

„Ära jäta sõidupiletit kindasse vedelema, kuulled sa, Gret! — Kohvrivõti — jah, kus on siis kohvrivõti? —“

„Riputasin kaela, ema!“

„Noh, seegi on vähemalt korras. Ons sul taskurätt? Ei?! Mis tähendab, et sul pole nohu, taskurätt peab ikka olema. Õieti väga ettevaatamatu minust sind üksi reisida lasta, aga kui tädi Anna sinuta oma kihluseid pidada ei või...“

„Tartuni ma vast ikka jõuan üksi elusalt.“

„Ära ole ninatark! — Kui Tartus väga niiske peaks olema, siis vaata, et sa paned kalossid jalga ja ei kaaberda heledais kingis! Annat ma juba tunnen, ega see midagi ei näe... Oi, juba vilistab — noh, siis jumalaga, laps ja vaata, et ülehomme oled ilusti kodus. — Musu. Vii tädile terviseid ja ole hää laps. Hääd reisi, Gretike! Õieti on minust väga ettevaatamatu...“

„Rong liigub juba, ema!“ — — —

Kuna ema pisarais ja palvetes jäi jaamaesisele lehvitama, langesin mina kergendusohkel istmele, endamisi naeru kihistades.

Tervitusi tädi Annale!... Kui mu vaesel mutil aimugi oleks, et ma sellele kihluspeole jalgagi ei kavatsend tõsta, üldse selle mõttega siin vagunis ei istunudki.

Võtsin mantli taskust Stanley kirja, mis oli äärest ääreni peenelt täis kirjutet õpetusiga. Plaan

oli enesest väga lihtne. Stanley oli kusagil Tallinna pool tundmatu onutütar, igavene puujään kõrgemas astmes ja kriukaid täis. Sellel võluval neitsikesel oli ühes Tallinn-Tartu vahelises linnakeses välja valitu ja see aitas kõik korraldada.

Onutütar sõitis koduste teada Stanley poole, tema „peodaamiks“, ent astus teel rongist välja — armsama kaissu ja tema asemel etendasin mina „onutütart“.

Nii siis — abi tuligi mulle tädi Anna näol, kellel oli väga ilus idee, kihlata end just 10. jaanuaril. Tädi Anna tunneb Stanleyd, saab temaga hästi läbi ja nii ei olnud temaga kokku rääkida kuigi raske asi. Saatus tahtis ka, et minu isa oli haige, ema muidugi mures ja mina pidin siis sel hiilgaval kihlusel esitama perekond Salvisbergi.

Tartu jaamas. — Nagu kokku räägit, tõmbasin nõutu grimassi, asetasin kohvrikese kõhu kohale ja seisin võimalikult vagunitrepi ligidale. Mind tõugati, müksati, ent ma ei lasknud ennast kohutada. Olin valmis sääl seisma maailma otsani, kuni saabuks Stanley mind ära tundma, pääle seitsmeaastast lahusolekut.

„Oled see sina, Gret?“

„Stanley!!!“

Seitse aastat ühtteist silmagagi näinud ja ometi silmapilkne äratundmine — saatus oli ise meie kohutamise poolt! Langesin liigutatult poisile ühes kohvriga kaela.

„Jumala pärast!“ ehmus see ja vabastas end mu õrnadest käsivartest. „Lase lahti — minu direktor on ka jaamas!!“

„Ah nii,“ vajusin tagasi. „Aga siiski — ma olen ju sinu onutütar — mis ta nimi nüüd oligi..?“

„Alma.“

„Päh —, noh esialgu olen veel mina ise, kuni sinu mammani. On ta siin?“

„Taevale tänu, ei. Teeb veel kodus endale elektriga massaaži.“

„Jumalik. — See on aga väga imelik, et sa mu kohe ära tundsid — otse paugu päält!!!“

„No nii väga paugu päält see ka polnud. Sa oled viies, kellelt küsisin, kas ta on Gret.“

„Oo-oh!“

Pettund vaikus.

„Tahad, ma sõidutan su autos koju,“ oli Stanley siis noobel.

„Oh, tänan — taksoga sa enam väikelinlasele ei mõju. Kui sul just pole oma auto... Lähme parem jala, mõtle, kui kaua pole me ühtteist näinud. Ikka kirjutand ja kirjutand, see on ju pikapääle pööraselt igav, eks ole?“

„Kuidas seda nüüd keegi võtab... On sul kõik selge, kuis pead olema?“

„Nagu vesi. Tean teie suguvõsa ajalugu Noa noormehepõlvest saadik pääst. Ainult jäta mind selle onutütar Almaga rahule, kuni sinu mutini, saad juba aru!!!“

„Ära turtsu! Muuseas — arvasin, sa oskad paremini vihastuda. Nii umbes, nagu Lilian Harvey *UFA* farssides miljardääri tütreana. Ütlen sulle, ta on —“

„Ütlen sulle, sa vead end liig palju kinno. Julgem kah, säält poolt ei karda mamma võrgutajaid, mida võib kah üks tühipaljas filmike?“

„Ära siin nöögi! Nagu sa ise vähem... Egas sinagi omal käel ei ela.“

Jäin seisma ja hõõrusin paremat silma.

„Ma lähen juba parem tädi Anna juure ja sõidan õhtul ära tagasi.“

„Aga, kallis Gret!“ võttis Stanley mul ehmunult mantlisabast kinni. „Nüüd, kus meil kõik nii kenasti välja mõeldud!“

Pidin naerma.

„Naljakas küll, esimesel kohtamisel läheme karvu. Ja mina olin kõike teisiti kujutlend, oo, kui teisiti..!“

„Küll see „teisiti“ ka tuleb,“ trööstis Stanley. „Õhtul... Kinnised kabiinid...“

„Ah jaa! Ja ma tahan ju sinu lahket mammat tundma õppida. Kui ta teaks!!!“

Ka Stanley tegi kavala näo. Vaatasime pilusilmil teineteisele otsa ja haarasime rõõmujoovastuses kätest.

„Pagana vahvad oleme küll mõlemad!“

Kõik läks esialgu kui määrilt. Stanley „piiramatu ainuvalitseja“ näitas end lahkemast küljest ja mina olin väga kena noor tütarlaps, kes sügava kniksuga suudles „tädi“ kätt.

Oli väga vara hommikul. Stanley pidi kooli minema ja usun, ta tegi seda hoopis vastumeelt, sest tal oli juba näost näha, et kardab, ma võiks kogu loo summa ajada.

Mina ise vilistasin kõigile muredele. Mulle on alati üteldud, ma peaks lavale minema, ema on vaid koledasti vastu. Stanley juhatused pähe tuubitud, vestlesin vabalt tema vana daamiga. Küsimusist lähemate sugulaste kohta hiilisin siiski ettevaatlikult

mööda, sest mul polnud neist enam midagi meeles. Kahju, et ka siin ei võinud spikerdada.

„Ja Karli-onu — mis teeb too? Käite veel üldse läbi, sinu emal oli taga vist enne jõulu tüli?“

Karli-onu? — Sellest härrast polnud mul aimugi. Kuis võis Stanley ometi —

„Ah, see vana paljaspää?“ ütlesin siis kaunis respektitult. „Muidugi oli emal —“

„Paljaspää, ütlid?“ imestas järsku Stanley paks

... vestlesin tema vana daamiga...

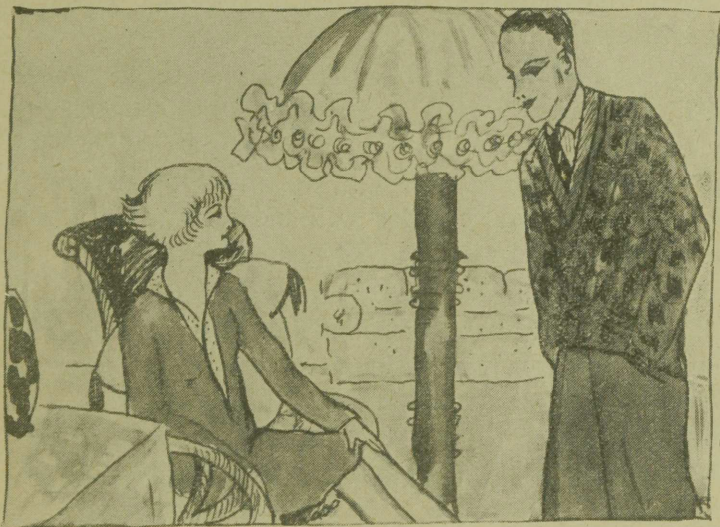
mammi. „Kuis see siis nii äkki juhtus, tema kahekümne viie aasta juures?“

„On rumal, et on sarnaseid noori onusid,“ arutasin endamisi ja ütlesin kohe valju:

„Mu Jumal, mõtlesin ainult ta raseerit kolu. Üks meie linna frisöörikesi oli leiutand uutmoodi juukselõikamisaparaadi — onu oli talle lahkelt katsejäneseks.“

Jne., jne., kuni oli lõuna, milleks majatütrelikult, jättes parimat — loodetavasti! — muljet, aitasin lauda katta. Stanley tuli koolist ja nägi ära, et esialgul polnud midagi katki.

Pärastlõunal lebasin laisalt tugitoolis, juureldes, kuis pääseda üksi tänavale, tädi Anna poole. Olin kole uudishimulik ta peigmehele, kelle nimi olevat Aft Valter. Päälegi oli siin majas pööraselt igav, vaatamata, et olin päälle seitsmet aastat oma platoonilise kojasa. Sama lootusrikas noormees kolis niisama mööda korterit ringi, vaidles emaga õhtuse ko-

... „Pikema kleidi oleksid selga pidanud panema...“

jutulekuaja pärast, mängis klaveril tundmusrikkalt „Ase surma“ ja „Nižnij-Novgorodi“ ja seisatas viimaks uurival ilmel minu ees.

Tõstsin küsivalt oma häbematu ninakese (à la Wilh. Speyer) ta poole üles.

„Pikema kleidi oleksid pidanud selga panema,“ tegi Stanley kindlaks. „Kardan, et selle rüügä jätsid emale liig koketi mulje. Nagu nii pidas iga teie linna

kohvitanta omaks pühaks kohuseks kõneleda talle sinu piiritust edevusest.“

„Lollus. Ma pole ju enam mina, vaid — Alma!“ Venitasin seda hurmavat nime suhkru-magusal „näol“. Siis vaatasin ennast mööda alla, sulgedes vähe heledaid ripsmeid.

„Kas poleks neist kahju olnud pikemas tualetis, mis?“ liigutasin jalgu. „... O mein girl! Solche Baine, wie daine, hat...“

„Ah, mis!“ Stanley istus kannatamatult toolile. „Ole ainult ettevaatlik, et sa välja ei näita oma õiget olemist — kohe oled käes. Kardan, see sää!“ — ta näitas pääga kõrvaltoale — „tunneb Gret Salvisbergi iseloomu, teataval osal ka välimust, paremini kui ma ise. Nagu juba ütlesin, kõik provintsitädid...“

„Päh!“ laususin halvakspanevalt. „Usun, vean kihlagi, et tal praegu mind üldse meeles pole, meie krahh oli, tema teada, kaunis paar aastat tagasi. Ent inetu on sinust, et sa mulle häbemata vähe onu Karlist oled rääkinud.“

Stanleyl olid hirmunud öökulli silmad.

„Mis juhtus?“

„Näed, s i n u kuulus ettevaatus!“ vangutasin kahjurõõmsalt pääd. „M i n u oma igatahes päästis kõik.“

„Oled sa kindel, et ta midagi ei märganud?“

„Mitte üks mõhk! Ole täitsa muretu,“ lõin käega, et kohe kurvalt naeratada:

„Oled sina aga jänespüks. Huvitav, kas 35-aastasena tuhvli alt pääsed?“

Stanley tõusis pingilt, ajas käed viisakalt püksitaskusse ja asetaski end võimalikult laialt minu ette.

„Kuule, sina oled mul õige kena,“ arvustas ta.

„Peaaegu pool eluaega vahetame kirju, armastame üksteist hullemini kui Roomeo ja Juulia —“

„Koit ja Hämarik on eestipärasem.“

„— no, kurat, kas või Koit ja Hämarik. Mina, muidugi, seitsmes surmahirmus oma armukadedada muti pärast — teil, tüdrukuil, on ju libedam valetada — ja teab, mis veel. Siis liigutan kolm unetut ööd-päeva oma õppuriaju ning loobun kõigist Tartu ilusaist tüdrukuist, s. t. keda tunnen ja kellele meeldin — mõtlen välja elukardetavama triki filmiajaloo — puha sinu pärast! Meelitan su siia lõvi-koopasse—“

„Palun, see on juba minu teenus! Ja nüüd ma tean, millises toonis kavatsed jätkata. Aitab juba, musjöö. Ent miks nii ärrituda? Loodame parem, et sa pole palju pettunud minus ja sina meeldid mulle väga, otse pööra-selt!“

Stanley naeratas meelitatult, võttis käed taskustest ja aset minu jalgel „laiskustoolis“. Mõne aja vestlesime üsna kenasti ja tituleerisime üksteist väljavalitumate õrnustega. Oli, nagu oleksime maailma hingelisem armastuspaar, vaatamata, et olime äärmiselt rohelised.

„Kuidas on, kurameerid muidu tublisti?“ küsis äkki Stanley.

„Oh, ei!“ tunnistasin avameelselt, sest mulle tuli meele, kuis poistekooli viienda reaali „lõvid“ boikoteerisid mind viimsel peol, sest et olin õnnistanud neid „kombejuhiga“.

„Olen haledal kombel kuiva pääl.“

Stanley sai sest teistmoodi aru. Ta oli liigutat.

„Aga miks ei kurameeri sa siis, armas Gret? Sa ei pruugiks sugugi mulle nii ülemäära truu olla.“

„Oo, Jumal!“ pöörasin pää, kahjatsedes, viltu.
„Küll juba kurameeriksin, ent ei vea.“

Mõtlesin jälle, et olen kaotand mitmed tutvused, kuna naelutasin V-nda reaali uksele orangutangi pildi, päälkirjaga: „Tarzani metsikud sõbrad.“

Stanley, muidugi, oli imestusest kange kui pukk. Tean, ta on mind millegi pärast alati kujutlend Don-Juani naisväljaandena. Praegusel hetkel silmitses ta mind väga imelikult, õige teraselt...

„Miks siis ei vea?“ küsis ta siis, vahelduseks oma saapaid vaadeldes.

Ma ei tahtnud praalida oma vägitegudega. Tagasihoidlikult venitasin, näpp otsaesisel:

„Jaa... vaata... vaata, ma ei tea isegi... Tead, nad peavad mind kõik kole häbemataks ja ninakaks, nagu sinu mammagi!“ tulin särasilmil otsusele ja panin näpu nüüd suhu. „Ja puhtast südamest ütelda, pole ma ju kellegi iludus ka mitte — — —“

„Tunne iseenast ja ole suur!“ tsiteeris Stanley. Ta käed olid jälle püksitaskuis. Ka oli ta, nähtavasti, jõudnud mingisugusele otsusele või arvamisele.

„Tead, Gret, sa olid praegu nii otsekohene, siis ma — — — Noh, ühesõnaga — on ju kerge mõista su kodulinna poisse. Kõik ju su näost ei või lugeda su paremat olevust, hinge, mis väljendus vaid kirja-des mulle. Ja mis sa ennist ütlid iluduse kohta, või nii... nojah — — —“

Tõusin uhkelt püsti, ülimatestestlikult. Püstitasin viimse võimaluseni nina ning asetasin käed „nõtkuvatele puusadele“.

„Ah nii?“ ütlesin ülevalt alla. „Ma mõistan teid juba, noorhärra. Võite julgesti vaikida, mu arm. Ja nüüd tahan ma oma mantlit ja kohvrit.“

„Aga, Gret!“ tõusid poisi harjased püsti. „Ära siis kohe — — —“

Trampisin vihaselt laitmatut black-bottomi sammu.

„Pea suu! Ütlen sulle, sina oled mul kah kaelani — mitte midagi uuemat kui meie poisid! Ma ei taha sind enam kuulda, ole juba vakka! Lähen kloostriisse. Adjöö!!!“

Stanleyt ammulisui seisma jättes tormasin tuli-vihasena otse oma äiamamma kaissu.

„Ma pole mingisugune onutütar Alma!“ pahvatasin sellele näkku. „Ei taha enam olla kunagi — see on nii loll! Kõik see värk oli lõpmatuseni lollilt sisse säetud — küsige seletust oma troonipärijalt. Lubage tutvustada — olen Gret Salvisberg!“

„Ta on hulluks läinud, mamma!“ katsus Stanley varisevat hoonet üles ehitada. Ent mamma nokutas nõusolles.

„Tean seda. Tean sedagi ja aimasin ammu, et ta Gret on. Seda võis ju kohe märgata ta ülespidi ninast ja häbematusust kõneviisist.“

Nüüd oli minu käes kord jahmatand olla. Toibusin siiski ruttu.

„Kui ma teinekord sarnasesse olukorda peaksin juhtuma, siis muretsen omale ninavormi ja Brummel & Co „Peene naise“. Häda ei teeks ta ka — — — Lähen juba, madaam, elage hästi! Pantohveldage oma poega edasi, jõudu teile!“

„Mul tuleb vist teie proua emaga kirjavahetusse astuda,“ ütles Stanley emasüda auväärset. „Ei tahaks uskuda, et temal teie onutütre mängimisest aimu on.“

„Nagu soovite,“ kummardasin pahemale poole

viltu, olgugi, et ei tunnud end kuigi hästi sel meele-
tuletusel.

Ja siis ma läksin. Teisiti kui olin kujutlend, oo, kui teisiti!... Ja kus see tänane pidu?... Oh, ma sülitasin sellele! Isegi Stanleyale, kelles mu noor süda oli hirmsasti pettund. Muidu oli ta ju nii kena blond poisu, kuis ta ometi..? Ent las' olla — sellepärast ei heideta veel meelt!

Tädi Anna oli elav küsimusmärk, mina vaid heitsin käega.

„Ah, jäta, tädi,“ laususin. „Varem ehk hiljem saad nagu nii kõik teada. Pole ju kuigi suur see meie Eesti. — Ja nüüd luba, et ma sulle õnne soovin ning end loen su piduvõõraste hulka.“

Emma sai — nagu kord ja kohus — ikka tõesti Stanley „ainuvalitsejalt“ kirja ja oli hirmus vihane. Isa oli vahvam, ta olevat enese all, apteegis, lõhki naernud, kui kogu lugu proviisorile seletanud. Ed, kes ei salli, et talle „rohuteadlase“ asemel ütlen „õpipoiss“, kuulis kõrvalt ja vaimustus minust. Et ema mulle määras nädala koduaresti, ei liigutand mind põrmugi. Ka võis ta, nüüd ja edasipidi, südame-rahuga kõik mu kirjad avada — ütlesin juba pois-tele, nad kirjutagu ingliskeeles. Tahan näha inimest, kellele pakub lõbu tuhnida mööda sõnastikke.

Õieti pidin nüüd aegamisi toibuma sest jandist, mis oli mu Tartu sõidu järelmänguks. Isegi minu külmavereline Etta kukkus rööpast välja, kuuldes „onutütre“ häledast lõpust. Lilli — meie „kostilaps“, kelle elu ülivam eesmärk seisab minu manitsemises, ema aitamises ja unistamises kodust, Kerase veskist — nuttis minu eest silmad punaseks ja ohverdas mulle vaid aegajalt lause: „Kuis sa ometi võisid, Gret?“ —

Ma ei tea, kas ta oli samuti must vaimustet või asus ema seisukohal, kes minuga kolm päeva sõna-kestki ei rääkinud. —

Arvasin juba, et pean aegsasti ümber vaatama, kuis saada veel kusagilt partnerit, ent saatus aitas mind.

Lõuna ajal rääkisid vanemad pikalt ja laialt selle üle, et meile tuleb uus kaaselanik — isa surnud koolisõbra poeg, keda seni Tallinnas lasknud koolis käia vana Hirvel, meie linna kuulsa portsellaan-

firma omanik. Nüüd tahab Hirvel teda oma juure ärra. See ristipoeg on õnneseen, kuna tingimata saab kunagi olema ainus pärija. Praegu on ta Jumala blank poiss — ema vist kellegi päälinna miljonääri majapidajaks.

„Miks ei ela ta siis vana Hirveli juures?“ julgesin avada suu, sest teatavasti tehti minust ju arestinädala jooksul hiigla vähe välja.“

Mulle vaadati otsa nägudega: „Kas sa siis tõesti nii rumal oled?“

Ja tõesti. Hirveli juures elada poleks lust. Ta oli tüübiline vanapoiss ja tal oli olnud halbu kogemusi majapidajatega. Isegi oma ristipoja ema ei tahtnud ta enam enese eest hoolitsema! Ta elas hotellis ja — Ma olin korra näinud ta tuba — brr! Mõistsin väga hästi ta ristipoega, kes eelistas elada „perekonnas.“

„Nii siis, kolme päeva pärast tuleb Rasmus Emerson! Viktooria! Meie linna poisid võivad endid nüüd südamerahuga kringliks vihastada, kui temaga hakkab käima kinos ja tantsimas „YMCA’s“. Kahju ainult, et ta päeva ajal peab süvenema ärisaladusisse!“

Etta oli minu auks samuti õnnelik, kui ta mind külastas. Emast oli viisakas, et ta ei keelanud läbikäimise sõbraga seks nädalaks — oleksin tõesti igavusest surnud!

Etta rääkis „välisilma uudiseid“, kuna olin puudunud kaks päeva ka koolist. Oma Anatoliga oli tal olnud esimene krahh, ent saanud siiski poisilt lepituskirja; Frida kukkunud füüsikas sisse ja minu armas onupoeg Agi olevat koolist kaheks nädalaks „puhkusele“ lastud öösise käratsemise eest direktori akna all.

Kõige naljakam oli, et Lilli oli samuti täis põnevust Emersoni poisi pärast; tema, kes muidu „ei taha tegemist teha meesterahvastega“, ütles mulle, selle asemel, et ohata mu riivatumat tegu Tartus:

„Ei tea, kas ta on ka kena, see Rasmus?“

Olin nii üllatet, et hulgal ajal vahtisin sõnatult ta igavasse näkku, mida teeksid vast huvitavamaks sarvprillid. Olen talle seda ütelnud sada korda, ent ta ei osta neid endale.

„... Aga mitte üks põrm! Valetasin täiest väest...“

„Aga mitte üks põrm!“ valetasin siis täiest väest. „Olen teda, paar aastat tagasi, näinud — siis olid tal igatahes laialiseisvad kõrvad ning tillukesed helesinised silmad“.

Lilli oli kole pettunud, ent eneses, arvan, unistas ta „suurest tundmatust“ siiski.

Muidugi olin ise ka arvamisel, et Rasmus on vahva. Ei tea miks, ent kujutlin teda sarnasena Frederile filmist „Metropolis“. Kuis elasin ometi üle need kolm pikka ööd-päeva? Igatahes oli siis ka mu „vangipõli“ läbi — seda pidi toredasti pühitsema. Ema vast pehmenes seni korraliku koduse dancingi jaoks. Mul oli jälle palju elulootust!

Tuju oli tublisti alla nulli. Loodet tantsuõhtust ei tulnud midagi välja — ema oli jäine mu palvetele. Võisin õnnelik olla, et üldse sel semestril tantsida tohtisin.

Rasmus Emerson oli aga siin ja et Lilli, ta saabumisel, mulle sositas:

„Aga, Gret, kuis sa ometi võisid — ta polegi ju nii . . .“ — See teeb kindlaks, et ei Lilli ega isegi mina, polnud pettund temas. Kole imelik oli, et ta tõesti sarnanes „Metropolise“ kangelasele.

Ta jõudis eile õhtul pärale. Et mul esimene vabaduspäev oli, ei jõudnud ma loomulikult enne õhtut jalutuselt koju. Saabusime Rasmusega umbes ühel ajal eeskotta, kus ta end juba koduselt riideist vabastas, kuna ema ja Lilli, hella armastuse ja Edi abiga, ta kohvleid autojuhilt üle võtsid. Usun, ta pidas mind ka mõneks külaliseks, kuna mu külgesündind häbelikkus ei lasknud mul talle „teretulemast!“ ütleva minna. Päälegi olin, päälaest jalatallani (№ 36), pühapäevariides, sest olin pistnud nina ka Liebmannide poole, kus võib alati kohata sissesõitnud rahvast ja võisin nii tõesti näida võõrana, kes vaid armastab veidi hiliseid visiite. Kõige krooniks pidasin end väga tagasihoidlikult ja viisakalt ülal.

Emerson murdus keskelt pooleks, kui mind küllalt oli silmitsend — mina samuti teda — ja naeratas:

„Vist küll mõlemad võõrad võõral maal? — Emerson.“

Noogutasin äärmiselt daamilikult.

„Gret Salvisberg.“

Rasmus Emerson võttis vanal kohvril, peegli all, platsi.

„Gret Salvisberg? . . . Ah, Teie olete siis see „väike tüdruk“ ja kuulus „apteegipreili“! ? — Vaata, vaata! . . .“

„Siin pole midagi vaadata,“ ütlesin pahaselt, sest niisugust asja, et keegi mind, esimesel tutvumishetkel, „väikeseks tüdrukuks“ nimetab, polnud mu noores elus veel ette tulnud. Ja „apteegipreili“ . . . Midagi kulunumat ei võinud ta tõesti enam leida? Küll oli see noorsand aga ruttu omanud meielinna kõnekäänud ja kombed!“

„Vabandage, olen Teist ainult kui „apteegipreilist“ kuulnud ja Teie isa armastab ütelda — minu väike tüdruk.“

„Olen 160 cm.“

„Kahjuks ei või Teid oma pikkusest sama täpselt informeerida,“ vabandas Rasmus ilusaima kumardusega, ja siis läksime söögituppa.

Me ilmumine avaldas teatavat mõju emale ja Lillile.

Esimene küsis, nagu muuseas, seinakellale vaadates:

„Mõtles, sai sind ka korraks koju?“

Teine sosistas: „Aga Gret jne.“, sest Rasmus polnud ju „nii“.

Isa tuli üles ja kupatas ammulisui seisva Edi apteeki — meil oli öövalve. Siis läks kogu värk väga mugavaks. Mõlemad kangema soo esitajad tegid hirmsasti nalja ja mina pruukisin, harjumuse järele,

vabalt suud. Lilli aitas teed valada ja tegi võileibu — amet, mis minu õrnades kätes ei edene, ent mida ema meeledli näeks. Ema oli hääs tujus ja Rasmuse vastu sulavõi, siiski ütles ta kindlasti ei, kui ta ainus, armas tütreke hakkas rääkima paljutähendavalt „mugavaist noorte koosviibinguist“. Õieti ei mõjund mulle see teab kui halvasti, ent olin juba Ettale ja teistele klassis suuresti rennommeerinud. Ja kui arvasin, et mu uus tutvus parandaks meeoleolu, siis kukkusin omaga sisse.

Istusin järgmisel õhtupoolel sohvanurgas, olles õnnetuim inimhing maakeral, sest mõtlesin homsele igavale pühapäevale.

„Mis on siis juhtunud?“ pani me uus kaasüüriline mu kurbust tähele.

„Võtan veel täna kihvti. — Kindlasti!“ nuuksusin, sest päälekauba tuli veel meelega, et Frieda, see neetud juudiplika, poistele minu seitsmepäevasesest vangipõlvest pahveldand oli. Nüüd ei või end kusagil näidata, kui ei laulda: „Lilla istus vangitornis . . .“

Rasmus Emerson luges raha. „Üks kroon ja kolmkümmendseitse senti,“ tegi ta kindlaks. „Ei jatku mõistliku plekkpärjagi jaoks. Vast ootaksite, neitsi Gret, kuni võin ilmuda kombe- ja viisipäraselt Teie matuseile. 25-damal saadab ema raha.“

Vaat', see ei olnud juba ilus tast. Nalja võib ju teha, ent peab valima seks aeg. Mul oli üldse tunne, nagu ei võtaks ta mind kuigi tõsiselt.

„Eeskojas, palitutaskus, on mu rahakott — laenan Teile nii kauaks,“ juhataasin nõrgal häälel. „Ja vast kutsuksite apteegist Edi, tahaksin temaga rääkida kihvtikapi võtme pärast.“

„Ma pole harjunud vööraste noorehärradega rääkima,“ häbenes Rasmus ja kadus oma tupp. Tüki aja pärast ilmus ukseraamile.

„Kas vast väike tüdruk ei sooviks enne surma üks hää pabeross?“

„... Mu tuju hakkas tõusma...“

„Aga nii meeeldi, pisike poiss! Ema on ka juba oma laubasel kohviklatšil — ma tulen!“

Armunud Lilli oli isa kabinetist Rasmuse tupp tirinud ülearuse klubtooli. Selle seljatoele istusin nüüd, suitsetasin kui voorimees ehk publik mõnes saalis, kus on „suitsetamine kõvasti keelatud“, ja mu tuju hakkas tõusma. Tutvustasin Rasmust oma

vägitegudega, pääasjalikult „onutütrega“, — pean ütleva, ta ei mõistnudki mind väga halvasti ja naeris küllalt. Kui siis kukkusin kurtma ema karmust, trööstis ta:

„Kõik emad saavad jälle hääks!“

„Minu ema muidugi küll.“ Andsin talle tulise õiguse. „Aga kahjuks ei või seda ütelda Stanley mutist — see tähendab: mulle ei andesta ta iial.“

„Arvan, te vilistate nüüd sellele perekonnale?“

„See lugu pole sugugi nii lihtne,“ arutasin. „Inimest, kellega oled rohkem kui seitse külma talve tegemist teinud, ei või ometi nii kergesti mälest välja kratsida. Kujutlege, kord olen isegi mõtelnud, et kogu sest värgist kujuneb kord — — — Stanley ja minu abielu!“

„Ja nüüd ei mõtle enam?“

„Muidugi mitte. Seda peaksite ju, kui iseseisvalt mõtleja inime, ise teadma, et minu vaated abielu suhtes on märksa muutunud,“ ütlesin elutargalt.

Rasmus tegi uudishimulise näo, ent meie toast tõstis korraga Lilli häält:

„Gret, kas sa magama ei tulegi?“

„Homme!“ lubasin Rasmusele, ent too raputas pääd.

„Homme sõidan maale. Mu onupojal, siin ligiduses, on pulmad.“

Säh sulle! Nähtavasti olid kõik saatuse väed minu pääle vimmas, et nad ei lasknud tol onupojal ka mind pulma kutsuda!

Mu tuju oli tublisti alla nulli!

Ettale mõjusid niivõrd minu unistamised laupäevasest suitsetamisest ja saladuslised nimetähed RE Lilli pingil (millest ta asjatult katsub seletada, need olla ta maakooli sõbranna Roosi Einbaumi omad), et ta võttis kätte ja ohverdas randevuu Anatoliga, ilmudes, ühel hääl päeval, meie katuse alla. Muidugi Rasmus Emersoni hamba alla võtma. Minu armas emakene-memmekene oli kodus, taadikesel oli ka imekombel palju tegemist üleval — „smokimisest“ polnud juttugi. Võtsime siis Lilliga enda juures vastu Ettakese ja „imelooma“ Rasmuse.

Viimane andis hiiglanaljakalt aru oma tegevuse üle firma Hirvelis. Ka avaldas ta soovi õppida läti-keelt, milleks talle armulikult lubasin vastu tulla. Võin seda julgesti, Ed ütleb, ma sõimavat eriti hästi ses keeles ja see ongi ju pääasi.

Lilli leidis, ta ei sallivat lätlasi ega nende keelt — läks üldse rahvusliseks ja ajas igavat juttu kõlavast emakeelest ja armsast isamaast. Väga võimalik, et tahtis mõju avaldada sellega.

Mina, isiklikult, õpiksin ungarikeelt — mulle meeldivad nii tulised ungaripoisid. Päälegi... ikka sugulane rahvas ja kõik.

„Tean, kuis on ungarikeeli „armastus“! —“ tähendas Etta. „Szeretlek.“

Szeretlek... szeretlek — vahva!

„Ungarlased on kanged armastama,“ seletas

Etta asjatundlikult edasi, nagu oleks ta alles eile puztast välja lastud.

„Abielus võib see minna ehamugavaks,“ ütlesin mõttis.

„Iseäranis, kui veel niisuke peaks olema armukade.“

„Á propos — abielu!“ kargas Rasmus vahele. „Teil jäi kunagi avaldamata oma arvamine selle nalja üle, Greti-preili.“

„Oh, see on nii väga lihtne,“ vastasin. „Ma teen, nagu kõik tüdrukud, targad tüdrukud, tahtsin ütelda, — sina muidugi välja arvatud,“ kummardusin viisakalt Ettale, kellele Anatol pole sugugi „platooniline“ ja mingisugune rikka rahva laps.

„Kuidas siis teevad targad tüdrukud?“

See oli muidugi Rasmus oma uudishimuga.

„Targad tüdrukud teevad nii.“ Tõmbasin sõrme millegipärast vertikaaljoone hämarusse ja sõnasin pühalikult:

„Nemad... abielluvad vaid rikaste vanahärradega, kes on äärmiselt sümpaatsed, imposantse välimusega ja täidavad oma väikese naisukese (naljakas sõna, eks ole?) pisemagi soovi.“

„Väga tark, igatahes.“

Ei näinud pimeduses Rasmuse armast palet, kuid ta häälest ei kostnud, et ta oleks väga päri mu elutarkusega.

„Sümpaatsed rikkad vanahärrad kasvavad vist puu otsas?“

„Oh!“ tegin tagasihoidlikult. „Seda me ei nõuagi. See ongi just huvitav, et ei kasva. Sellepärast peab võitlema elus ja otsima neid.“

„Kui tung nende järgi tõesti nii suur, siis —

väga tõenäolik — nad on äärmiselt nõudlikud, kuna neil on võimalus igapidi valida.“

„Oh, tarku tüdrukuid on nii vähe!“

„Ja tähtis on millegipärast v a n a härra?“

„Oh, ei — mitte sugugi! Tähtis on r a h a! — Ent noored miljonärid — jaa, vott, need just valivadki. Vanadel aga on eriline nõrkus noorile —“

„— targule,“ lisas Rasmus viisakalt.

„— tütarlapsile, kes... kes... nii ütelda... tulnud alles munakoorest.“

„Ja maapäälse varanduse pärast minnakse igale vanale ahvile, kes — ah, õigus — on sümpaatne?“ Rasmuse toon läks järjest lahkemaks.

„Vana ahv? Kuidas te ometi võite, Rasmus?! Õieti ei pruugi ta ju olla mingisugune Apoll — pääasi, et ta pole vastik.“ Kõnelesin, nagu oleks mul rikas vanapoiss juba taskus ja nööp sellel hoolikalt kinni.

Etta kukkus naerma.

„On sul mõni juba teada, Gret?“

„Veel mitte!“ tegin kurvastusega kindlaks.

„Aga kellegi ikka ükskord haneks püüan!“

„Ja see on noore tütarlapse kõne,“ ahastas Rasmus. „Milline oleks aga lugu, kui hakkaksite tõesti kedagi armastama?“ Ei uskund, et ta on nii sentimentaalne.

„Hee, seda ei juhtu juba minu loodusloos. Hullem juhus: armun vast. Kavatsen elada üldse nagu praegugi ja kohelda oma küljeluud kui isa. Ning — — huvitav on ju ka suur abieludraama. Krahh! põmm! — sündmusrikas, närvekõditav ja põnev, nagu filmis!!! Seda pean tingimata üle elama enne surma!“

Oo ajad, oo kombed!“ Rasmus seisis, käed seljataga, aknal ja võitles nähtavasti naeruga. Unustas vist, et oli hääst perekonnast!

„Nii noor ja nii rikutud!“ minestas Etta. „Sa lähed päev-päevalt huvitavamaks, Gret.“

„Oo-jaa!“ tundsin end meelitatuna ja tahtsin

„... Mina igatahes olin vaid tunnistajaks...“

hoorikkalt lisada veel midagi, ent Rasmus päris järsku:

„Kuis on siis vaeste poistega lugu? On neil teie — pardon — sordi seas üldse eluõigust?“

Olin suuremeelne.

„Elada ja elada lasta!... Minu pärast neid nüüd küll ilmas ei pruugiks olla. Nalja ju vahel nendega saab, kuid kasu pole neist vähematki.“

Mõtlesin muidugi koolipoisse, jagades neid ka-

heks — need kes teevad välja ja kellele peab tegema välja. Ent see Rasmus, rumal...

Toas valitses mõni hetk vaikus. Siis vabandas Rasmus järsku ja läks. Lilli tõstis prillid põrandavaibalt, mida palehigis tikib emale ja kadus ka kusagile.

„Vabanda, kulla Gret, ent siin küll ei või nime-
tada targaks tüdrukuks. Ja kui tingimata tahad
olla seda, siis puudub sul vähemalt taktitunne,“ lau-
sus Etta, pannes jäise rahuga oma čehhi baretti
poisijuuksele. „Ei usu, et Rasmus Emerson oleks
miljonäär ja ... Söö ise oma suppi, lemmik. Mina
igatahes olin vaid tunnistajaks. — Hüva õhtut.“

„Käsi südamele, Ed — kas tohib üks viisakas inimene haavuda kergesti?“

Ed tampis uhmris mõtlikul ilmel mingit haisvat pulbrit.

„Ei tohi ka haavata kedagi kergesti!“ ütles ta siis elutargalt.

Surusin, omal jalg pingikesel, kurvastusega pää alla kuni kinganinadeni.

„Ega ma... ei... meelega...“

Ed võttis tähtsa poosi ja isaliku tsiffri. Ta ladus nüüd pulbrit valgeisse paberkotesse, ilma et oleks see teda segand pidamast üsna korrapärast jutlust mulle:

„Tunnen sind, Gret... Oo, ja kuidas veel! Tunnen sind üks aasta, kaks kuud ja seitseteist päeva ja olen selle aja kestel niivõrd arenenud, et suudan mõista su mõtteid pluss tegusid, mida sa ei tee... hm — meelega. Praegu ei võiks sa mind enam vihastada, ent 1 aasta, 2 kuu etc. eest ei võinud ma silmitseda kuigi suure vaimustusega sind, kui mulle, osavõtliku pilguga mu näole, ulatasid lahkeks vastuvõtuks tuubi tedretähe salvi...“

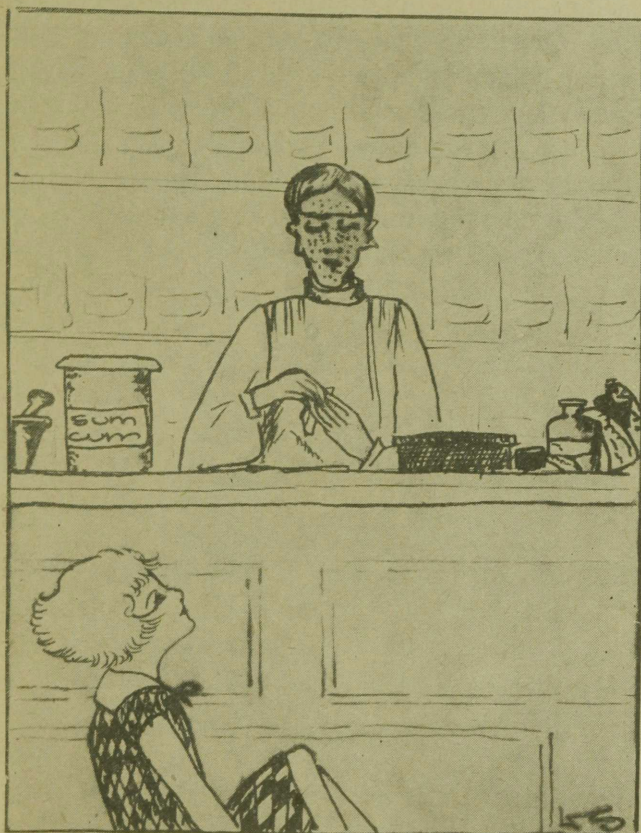
„Hahahaha!“

„Vaata, nüüd sa naerad, ja kui oleksin haavund, sa kinnitaksid, et ei teinud seda meelega,“ lausus Ed õlakehitusega, „sust ei saa ka iial inimlooma!“

„Vabanda!“ luksusin naerust, „ent tookord olid nii naljakas.“

Härra rohuteadlane juhtis jutu teisale.

„Kellele oled sa jälle ninna karanud, sa taktitunde kehastus?“ küsis ta, määrides hoole ja liimiga

„... Tunnen sind Gret... Oo, ja kuidas veel...“

silte. „Sisse võtta — Eekškigi — Innerlich — Ap-
teek Salvisberg.“

„Emmersonile,“ tunnistasin murtuna. „Natu-

kese — ... Nii kogemata. Ise ei pannud tähelegi. Etta ütles pärast. Ja ta on nii kole külm.“

„Jumal teab, ma ei saaks soe olla ta vastu, Gret,“ libises sügavas äratundmises Edi huulilt.

Näh, säääl ta nüüd oligi! Alles jutustas mulle kõigist ilusaist asjust ja sai kohe maha ülikena komplimendiga. Tõesti liigutav! Tahtsin parajasti avaldada kaunis kärealt oma arvamise, ent ilmus järsku isa ja avaldas oma. Nimelt leidis ta, et mul laboratooriumisse midagi kadund pole ja Ed minutagi pulbreid tampida võib. Nagu soovite, härrad! Võtsin kaasa Edi poolikud õpetused ja kadusin.

Frida Liebmann oli täna meil. Ah, kes saaks küll olla Frida asemel! Ta on oma rikaste vanemate ainus hirmsasti hellitatud tütar ja pruugib ainult soovida, et midagi uut omaks lugeda. Möödunud jõuluvaheaja veetis ta Pariisis ja suvel sõidab ta Išli, Viini koorekihi kuuorti. Ja tema kleidid — muinasjutt! Ja tema kingad ning välismaa siidsukad — kadestamiseni!

Sama Frida oli täna meil. Omapäraseimas jumperkleidis, võluvamalt friseerit poisipääkesega ja lõhnas kui terve firma Coty. Vestles üliosavalt Rasmusega, et jääme Lilliga ilusti kõrvale ja tähendas:

„Sa ole kallis, Greti, ja mängi midagi: „Heut war ich bei der Frieda“ või ükskõik mida. (Jumal, jah, nüüd ta oli teravmeelne, Rasmus naeris enese viisakalt surnuks!) Tahaksin nii tantsida.“

Millise pilgu ta sääljuures Rasmusele heitis! See tuleb, kui inimene omab sellised tulised juudisilmad.

Ent mängisin siiski surmapõlgusega igivana „Aljaskat“ ja lõbustasin end sellega, et pianiinol peegeldus hästi Lillikese armukade nägu. Taevake, jah, ta ostis endale ju sarvprillid. Sa kõikesuutev armastus!

Korraga lükati mind õrnalt klaveripingilt ning Frida istus asemele, sõnadega:

„Sul pole sugugi temperamenti, Greti. — Vot nii!“

Ja ta mängis siis sarnase hooga, et logisesid Beethoveni ja Mozarti büstid klaveri äärel, lehvisid ta siidpehmed juuksesalgud, värises põrand ta pahe- ma saleda jalakese põrutuste all ja ehmunult lahkus saalist Lilli.

Rasmus muidugi oli vaimustatud. Kui Frida lahkus, ei suutnud ma hoiduda pärimast:

„Noh, kuis juudipreili meeldis?“

„Juudipreili?“ tegi Rasmus suured silmad. „Seda ei võinud sugugi märgata.“

Frida eestikeel on peaaegu puhas aktsendist ja välimus — ah! — Ja on kindel, et Rasmus...

Frida vist tahtis lohutada mind, sosistades eeskojas:

„Heikki Romber tahab sinuga tuttavaks saada.“

---? Soolaku sisse oma Heikki!!!

„Heikki Romber on midagi erilist, ülihuvitavat. Niisugust meesterahvast pole te kunagi ennem näinud, Rasmus! Heikki eriala on ballett, ta hakkab sihkresti pääle abituuriumi baleriinoks kuskil Montmartre'is.“

„Ei näe ära, milleks vajab ta siis abituuriumi?“

„... Ei näe ära, milleks vajab ta siis abituuriumi?..“

„Ärge rääkige enne kui olete näinud Heikki tantsimas — ta teeb seda sageli Fridaga koolipidudel. Ta tantsib... tantsib... ah...! Ja see pole kaugeltki kõik, mis ta võib. Siis teeb ta veel jumalikke sohvapatju, need siluettidega on lihtsalt magusad, ja lambivarjud veel...! Kui te oleksite tüdruk, Rasmus, siis ma ei annaks iial teile nõu teha kleit või osta kübar Heikki nõuandeta. Tal on niisugune tore maitse, ka naiste riietuses. Olen tuttav temaga

ainult paar nädalat, ja on otse kohutav, kuis muutun tütarlapselikumaks ning areneb mu riietumis-maitse. Olete vast märganud, kui laitmatult istub Heikki ülikond, mantel, kuis on alati pressitud ta oxfordid ja kui elegantselt-hooletult ta kannab oma valentiinot. Vormimüts — ptüü — Heikki filminäitleja pääs! Ah...“

„See on siis läbi ja läbi teie meesideaal,“ naeratas Rasmus veidi irooniliselt, vehkides kaari mu uiskudega talveõhtusse. Tema ei tulnud liuväljale, kuna ta säravaks sihiks oli Liebmannide koda; ta vaid saatis mind, usun, ka ainult seepärast, et ta tee viis teda juhuslikult minu eesmärgist mööda.

„Oh, Gret!“ See oli täpselt Etta häälega üteldud, kui see arvustas mõnda mu „pöörast“ ideed.

„Ärge minge siis kohe naljakaks, kulla Rasmus. Ideaal — pähh! Praegusel sajangul. Ah ja, teate, tutvusin nij armsalt Heikkiga, nii huvitavaalt. Tal on nii omapärane, lihtsalt šarmant komme end tutvustada plikadele pidudel — ta küsib oma võluvama Harold-Lloyd-naeratusega: „Tohin paluda teie kätt tänaseks õhtuks, mu preili?“ See — “

„Teile ütles ta kah nii?“ Rasmuse suunurgad olid pöördunud allapoole; silmi ma ei näinud, neid rõõmsaid, ometi kõigele põhjatungivaid silmi, mis aga viimasel ajal mulle ühtki lahkete pilku ei kin-kinud.

Ta vaatas millegi pärast uurivalt uiskudele käes.

„Ja teie muidugi — suurima häämeelega — !“ Rasmus puhkes naerma väga kurjalt.

„Aga muidugi,“ vastasin lihtsalt. „Ei ütelda ometi ära niisugusele partnerile, nagu on Heikki. Kuid teie, Rasmus — “, katsusin vaadata talle

silmi — „tunnistage nüüd mulle paiga pääl üles, mis teile on sisse tükkinud, et olete viimastel nädalatel nii kole — ei leia sõna — minu vastu? Teid ei või ju lihtsalt seedida!“

Olime jõudnud elusalt ja tervelt liuvälja väravani. Rasmus pakkis uisud minu kirjude kinnaste vahele ja kostis, taevalakke vaadates:

„Minule ei ole midagi sisse tükkinud. Ainult..“

„Ainult?“

„Olen väga pettunud teist, vabandage, Gret.“

„Oh, palun, ei tee midagi. Aga vast saaks pikemalt...“

„Polegi siin midagi pikka. Arvasin vaid esiti, et teis leidub midagi algupärast, värskemad, kui igas XX sajangu tütarlapses. Ent pettusin, näete... Eriti see rikka vanapoisi lugu — sõnasõnalt nii nagu iga kolmanda-neljanda klassi poolhullu — pardon! — poisipää rumal loba. Andestage mu raskeid sõnu, kuid... Mis jääb siis meist, vaestest poistest, üle, kui nende tüdrukute vaated oma ajal ei terveneks?“

„Mina ei saa aru, mida ahastate teie? Teie pärite ju kindlasti Hirveli firma,“ tähendasin targalt ja teraselt.

„Nii...? ütles Rasmus, järsku ligemale astudes. „Ah nii...“ kartsin, ta sööb mu silmiga ära, ent ta puhkes järsku naerma.

„Noh, siis on meil üksteisest ülihää arvamine!“

Vaatasin talle kaua järele ja mõtlesin, et mõnel inimesel on tõesti kole tige naer.

Vana Hirvel on hääs tujus — lihtsalt maru. Peab ainult kohtama teda parajal momendil ja mööduma kohvikust. 99 juhul sajast võib olla kindel, et ta viib sisse ja teeb välja koledal kombel. Nädal pääle juhtumist liuvälja ees olin mina see õnnelik, kes jooksis Hirveli vanapoisi kaissu, kui ta tuli parajasti õnnelikult ärioperatsioonilt.

Istusime siis ühes hurmavas nišis ja mina pärisin viisakasti, lusikaga vahurullis sorides, millal on tal kavatsus jälle meile ilmuda isaga kaarte mängima ja palju maksavad tema äriaknal olevad jumalikud Jaapani vaasid.

„Jah,“ ütles onu Hirvel, „eks ma tule siis küll mõnikord, kas või Rasmustki vaatama.“

Punastasin veidi ja uurisin hoolega teelusikat. Hirvelil, paganal, olid terased silmad, sähvas kohe:

„Miks nii roosa, hee? No, kuis on läbisaamine?“

„Mitte just kõige parem,“ tunnistasin veel roosamalt.

„Mis sääls on?“ läks Hirveli kulm kortsu.

Mul oli hiigla piinlik, sest teadsin, ta hoidis mind väga ja oli Rasmusest samuti hää arvamisel. Muidugi ei meeldinud talle, et ta lemmikud ei klap-pinud.

„Astusin talle saba pääle,“ pihtisin tasa.

„Mis? Saba?“

„Saba, teatavasti, on ju õrnem koht...“ mu loodusloo õpetaja oleks võinud rõõmustada.

„Saa teist, lastest, nüüd aru!“ viskas Hirvel, mu kergendusohke saatel, käega. Muutusin siis märksa julgemaks ja pahvatasin välja küsimuse, mis kipitsenud ammu mu hingel ning millest olime kõnelenud Rasmusega, kui saime veel läbi.

„Miks ei pane te õige Rasmust ülikooli? Te võite ju seda. Tean, tal on hirmus huvi õppida kaubandust ja annet on tal ka. Teie olevat teda ju ise mu isale kiitnud, kuivõrd klaar pää tal on. Aega

„Miks ei pane te Rasmust ülikooli?..“

ta on juba teeninud — mida sääl veel oodata? Praktiseerida võib ta ju pärast küll-küll. Otse kole mõtelda, et niisugune noor andekas inimene peab pak-kima portselaani, kuna ta võiks olla selle asemel jumalikus noorte linnas Tartus — õppida ja tunda elust lõbu?“

Olin rääkinud enese päris soojaks, ent Hirvel oli muutunud järsku külmemaks kui koeranina.

„Ülikool?“ haukus ta. „Mina ütlen: ülikool on see viimane pahe ja noorte inimeste hukatus! Sinna Rasmust pista, seda tarka ja korralikku poissi? Kui ta juua ja lakkuda tahab — olgu lahke, tehku seda

siin ja kui ta kord minu firma pärib, ei pruugi ta rohkem olla õppinud, kui mina ise! — Tartu ülikool! Vaadake Tedre poega, seda suurt korporanti, või Vannase Sigfridi! „Jahiklubis“ joovad nad mu laua alla, aga kui maailma asjadest jutt — mää! Missugused nad ise on — näost ära jäänud, kui kollatõbised.“

Nüüd ta liialdas tublisti. Sigfrid, näiteks, pole sugugi „ära jäänud“, vaid näib hoopis huvitavalt veidi kahvatu. Ega Rasmuski roosa pole.

„Kui teile Tartu ei meeldi,“ ütlesin, „siis on ju ülikoole mujalgi. Heidelberg, Upsala, Oxford — — teil on raha küllalt! Ja Berliinis on vist koguni olemas kaubandusülikool...“

„On puha praht!“ käratas Hirvel järsku ja lahkus mu mant, kui oli arve kassa juures tasunud.

Tegin väga üllatet näo ja mul oli kangesti kahju, et ta minu pärast pidi ärrituma nii väga. Siis võtsin oma ridiküli, et linnast viia koju emale kaks loodi pärmi ja õhtusöögiks sprotte.

„Vai, Greti, poistega peab olema kaval, väga, väga kaval,“ õpetas Frida, sirutades kaugele oma pahema käe, et silmitseda hella armastusega äsja poleeritud, laitmatuid küüsi.

Istusin pehmel toolil keset Frida muinasjutulist kemenaati ja kuulasin kannatlikult oma kallil klassi-kaaslase armulugusid ja elutarku õpetusi — muidugi ainult seepärast, et tahtsin saada talt matemaatikavihku. Õieti oleksin ma ju võinud paluda abi Rasmuselt, nagu Lilli teeb, aga ma ei julge, olgugi, et see inimene ei ütleks iialgi „ei“.

... ega tohi näidata, kui ka süda midagi ütleb...“

„Your lips tell me „no, no“ but there's „yes, yes“ in your eyes?“

„Väga tabav, noogutas Frida mulle heatahtlikult. „Aga ei tohi ka silmil midagi kõneleda lasta. Pane need kinni või vaata manikööri, ainult ära lase koketeerides tõtt märgata.“

„Arvad sa ehk, et ma Heikkile liiaks silmi teen?“ küsisin haavunult, „mina absoluut teda ei armasta!“

„Ah, Heikki — “ Frida tegi tõrjuva liigutuse, „ma ei räägi kellegist ekstra, Greti, ma ütlen nii-sama. Kõige parem ja toredam on, kahekesi jäädes, hiigla hooletu paista, kõnelda kõigest kõrvalisest (vaene Frida, ta iisraeli keelt murdsid väga need „õ-d“!), teistest vahvatest poistest ja nii.

Ainult ei tohi kihvtiks minna! Ja kui siis teine saab ärritatud —“

„Ja jah!“ pajatasin kähku ja haigutasin. Meelestus kojuminek ja matemaatikavihk. Tuli „määrida“ nüüd seda tütarlast.

„Tead sa, Frida, ah, muidugi tead ja ma olen sulle ennemgi ütelnud...“

„Ei?“ Frida lähendas oma kõrva, olgugi, et aimas kindlasti, et sosistan talle:

„... Rasmus on sust koledasti sissevõetud!...“

„Rasmus on sinust koledasti sisse võetud!“

„Ära aja!“ kihistas Frida siis kohe, nagu nõudis komme ja viis, ning mina jahvatasin sellest, kuidas Rasmus alatasa uurib tema pilti mu kirjutuslaual.

„Kui naljakas!“ tegi Frida edevalt, „mõtlesin alati, et sina oled temast huvitatud.“

„Aga,“ punastasin, „kuhu jääks siis Heikki?“

„Heikki pärast ära juba muretse!“ naeris Frida, nagu mulle näis, veidi iseäralikult.

Ja ühtlasi näis mulle esimest korda, et ei taha kuidagi sobida ta tuvinaeruga ta ilusad metslooma hambad.

Poistekooli neljanda klassi pidu oli, mida ootasime ammu nagu hingeõnnistust. Mangusin mutilt isegi kleidi seks puhuks ja Heikki kombineeris moe, mille eest lubasin talle kõik tantsud.

Enne pidu tuli aga emale mingi kuri vaim peale, mis teda sundis pajatama Rasmusele:

„Mul oleks väga hea meel, kui te läheksite kaasa Gretiga ja hoolitseksite selle eest, et ta õigel ajal koju tuleb!“

Vaatasime Rasmusega teineteisele otsa ja — vastu tahtmist — naeratasime. Kena lugu, kuna ju... Siis kinnitas Rasmus endale, et ta saadab mind meeeldi ja muretseb, et kõik oleks korras.

„Te ei pruugigi nii väga end pingutada,“ sõnasin Rasmusele, teel peole, „Heikki lubas ise mind koju saata. Nii siis võite Fridaga ilma otsa kolada.“

„Vaevalt on preili Liebmannil selleks lusti,“ arvas Rasmus.

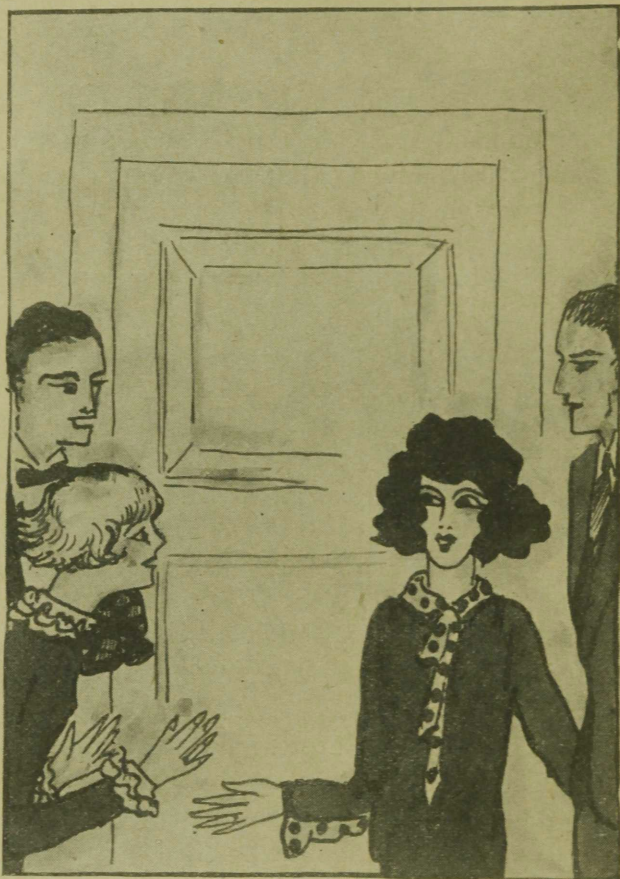
Pidin andma Fridale veerand tundi hiljem ses suhtes tulise õiguse, kuna see igav noormees võttis ära mul käest huulepulga. „Ikka mõistlikult. Olete end kodus juba küllalt viksinud,“ tähendas ta.

„Soolake sisse!“ soovitasin, „Heikki laenab mulle meeeldi oma— tal on „Houbigant“ —, kuigi ma ei näe ära, et teil on õigus üle lüüa minult asju. Kui tahate tarvitada, küsige ilusasti!“

„Vabandage.“ Rasmus ulatas karmiini mulle kähku tagasi ja eemaldus, kuna Heikki parfüürmeri-

tatud mehelikkus ilmus silmapiirile, nagu õlitatud välk.

Kangesti vahva pidu oli ikka. Tantsisin pea-

„— Jahiklubis on tants...“

aegu oma säärekesed „o“-kujuliseks. Lõpp muidugi koolilaste kombel kell 11 öösel.

„Härrased!“ hüüdis Frida, „Meist ei lähe keegi

koju. „Jahiklubis“ on tantsuõhtu, kuhu õpilasi ei lubatud. Sealt ei tohi puududa, eks?“

„Naisterahvas, sust saab asja!“ langesime Heikiga talle kaela. Seisime koridoris, mille ühest nurgast Etta ja Anatol teatasid, et nad tulevad kaasa „ainult“ kella üheni, sest nad tahavad minna jalutama. Minu armas onupojake Agi tormas kohe endale daami otsima. Ainult Rasmus võttis õrnalt Frida käekese oma käsi varrelt.

„Mul on väga kahju, kuid olen proua Salvisbergile lubanud Gretiga õigeks ajaks koju ilmuda.“

Tahtsin avada suu vahele hüüuks, ent juba kudrutas Frida:

„Jumal, kui kahju... Siis läheme meie kahekesi, eks ole, Heikki?“

Ja ta võttis nüüd Heikkil käe alt, Heikkil, kes kogu õhtu kestes oli tantsinud minuga ja nüüd pomises:

„Nii kahju, et sa ei saa tulla, Gret... Ja muidugi, tantsin sinuga, Frida...“

Muidugi oleksin ma saanud minna kaasa — mis luges siis ühe Rasmus Emersoni sõna? Aga et Heikki nii pikema jututa lõi Frida kampa... Viskasin pea selga, sõnasin: „Tulge siis, Rasmus!“ ja tormasin garderoobi, olles vastanud Etta kaastundlikule noogutusele.

See kuradaj Rasmus! Pidin nägema oma ihusilmaga, kuis see neetud juudinäitsik kõlkus Heikki käe kõrval „Jahiklubi“ poole — et nad õpetajate käte vahele jookseks! Ning kõik vaid seepärast, et aus ja õiglane Rasmus oli lubanud proua Salvisbergile — ah, see oli liig! Kukkusin keset tänavat nii hirmsasti huluma, nii et Rasmus võttis minu kaastundlikult peaaegu hõlma.

„Mis te nutate, Gret?“

„Ah, kuidas tahaksin praegu kütta teile täiest väest näkku!“ luksusin vihasena.

„Nii meil vahva õhtu ära surkida! Huu...“

„Aga, Gret!“ ehmatas mu ustav saatja. „Ma ei mõtlenud sugugi halba. Mul oleks vaid väga piinlik olnud Teie ema ees, kui me oleks hilistunud.“

„Need paar tunnikest!“

Rasmus seisatas nõutult.

„Kui see tõesti teile nii mõjub „Jahiklubist“ ära jääda...“

„Enesestki mõista,“ vastasin pilkavalt, „nüüd läheme tagasi: mina igavesti äranutetud ja Heikki igavesti Frida küüsis. Teate kah, inimene, mida te gite? Te vist ei mõtlegi sellele, et mul nüüd Heikki pääle enam lootuse lõhnagi pole, kui ta on ükskord veetnud jälle õhtu Fridaga? Nad olid juba vanasti partnerid ja vana arm ei roosteta.“

„Mul on väga kahju!“ Rasmusel oli uus löök-lause sel ilusal õdangul. „Kuid ma ei aimanudki, et olete nii kõvasti armunud Romberisse. Andestage, kui võite.“

Heitsin väsinult käega ega lausund enam sõnagi koduni. Mu südant närís selline viha ja mure, et oleksin soovinud surra!

Hulkusin kogu pühapäeva. Vanemad sõitsid paariks päevaks Tallinna. Rasmus oli igav, Lilli ei jäänud selle poolest tasta maha — mida pidin siis tegema kodus?

Jalutasime õhtul Etaga mööda päätänavat. Oli nii tore. Siis tuli Anatol ja saatsin need õnnelikud

Jalutasime Etaga mööda tänavat...

järgmise põiktänavaga nurgani. Õnn kaasa! Jäin seisma sinna, arutades, mis teha nüüd, kellega lonkida edasi?

Ent siis kuulsin korraka Frida tuvinaeru ja nägin Heikki ta kõrval ülikergel nõtkuval sammul mööduvat. Korraka langes tuju hiiglaruttu, tundsin enese nii väga üleauruse siin, noortehõlme lõbusal tänaval. Koju tahtsin, mamma !!!

Meil köögifee Miinake kattis õhtulauda, kübar
pääs, mantel õlul. Tal oli nähtavasti rutt.

„Teemasin on kui hull täna,“ ütles ta murelikult,
närides kiiresti huuli, et need muutuks punaseiks.
Sääl on üks kena postiametnik...“

Märkasin, et oli kaetud vaid kahele.

„Lilli preilile tuldi järele,“ andis Miinake sele-
tust, „Harjutus või nii... Tahavad kellegile öösi
laulma minna — Lilli preilil ilus hääl.“

Tähendab — meie Rasmusega kahekesi... hm?

Lillist hakkab asja saama, varemini ei käinud
ta laulmas. — — Pärast leidsin sedeli talt, kus kut-
sus mind järele — klassijuhatajal oli sünnipäev.
Päh!

„Minge juba, Miinake, näen, ruttate. Noorhär-
ra aitab mul teemasinat sisse tuua. Päälegi poleks
vaja olnudki ainult kahe pärast jandama hakata.“

Miinake kadus õnnelikuna — kuulsin, ta hiilis
veel ema tuppa. Kui ta siis möödus, arvasin, et on
maikuu ja istun sirellehtlas.

„Ei uskunud, et tulete nii vara koju,“ tähendas
Rasmus õhtulauas, mis oli äärmiselt ebapidulik, isegi
korratu. Ja-jaa, kui perenaist pole majas... Kat-
susin tõsta meeleolu saalist toodud männiokstevaa-
siga, ent see oli ülearu pikk ja võis vabalt sisse vaa-
data teemasina torust.

„Mõtlesin, et hiirtel hää on elada, kui kassi pole
kodus.“

Mulle tulid meele Frida ja Heikki. Kes oli sääl
süüdi, et põgenesin tänavalt?

„Mis mõte oli mul hulkuda veel?“ olin mossis.
„Kellega? Heikkiga vist? — Temaga on mul lõp-
likult šluss, tänu Teie hoolele.“

Rasmusel on ülihää mälu. Ta mõistis kohe ja

vastu kostis, olgugi et sest õnnetust peost oli möödunud nädal:

„Ei leia, et olen süüdi... Igatahes — palun veel kord — vabandage!“

Tegin väikese kummarduse üle laua ta poole, väikese iroonilise kummarduse — parem õlg ees, nagu mul kombeks, olles vihane või üliviisakas.

Vaikisime. Teemasin sumises. „Kaheksa!“ ütles seinakell. Haigutasime salaja ja tõusime lauast.

Märkasin järsku, et tunnen jubedust oma toa ja üksilduse ees. Rasmus oli pugunud oma urkasse, kus kuulsin teda edasi-tagasi tammuvat.

„Härra Em —, Rasmus... ma... paluksin... ma tahan — lubage mul siin suitsetada.“

Rasmus ulatas mulle vaikselt paberossi ja tuld, lükates ainsat klubitooli lähemale. Vajusin sellesse, tundes, et uni kipub pääle.

„Kas me ei tooks siia grammofoni?“ Oi, Gret, see kõlas ju üsna aralt.“

„Jah!“ vastas Rasmus lihtsalt, lahkudes saali.

„Ev'ry thing went wrang and the whole day long I felt so blue...“ inisesid Layton ja Johnstone.

Panin käe plaadile.

„Meeleolule sobivamat enam ei leidnud?“ olin omast arust kihvtine.

„Tahan ometi lõbus olla.“

„Oh, kohe! „Billy Boy —?“

Vajusin tagasi pehmesse tooli, kinnisilmil tõmmates suitsu kopsu, jalad kekslemas charlestoni. Siis tuli mulle vahva mõte pähe — isa viimsest kaardiõhtust oli puhvetis veel Curaçaod. Järsku kiheles mus midagi, väga elav vaim tuli mu pääle ja Rasmuse üllatuseks olin varssi korraldand kõik ühe korraliku

joomingu jaoks. Ei mäleta enam hästi, mida tegin ja mida ütlesin, ent meeles on, et sundisin Rasmust endaga sinasõprust jooma — muidugi korrapäraste reeglitega.

Ja siis olid esimesed sõnad, mis kõlasid härra Emersoni auväärt huulilt, tarvitades nüüd intiimsemat kõnetlust:

„Nii. Ja mis nüüd edasi, Gret? Andesta mulle, aga ma ei suuda teisiti kui, kui p e a n naerma, sind vaadeldes. Viimse poole tunni jooksul oled end tugevasti muutnud, sa tahad olla — mina ei tea, kes, ainult on sus väga märgata Frida Liebmanni kooli. Usu mind, tüdruk, see ei sobi sulle — e i s o b i, kuis sa ka püüad ja tahad mõju sellega avaldada mu pääle.“

No see oli tõesti ajalooline.!..! „Mine põrgusse! Mina ei taha kellelegi mõju avaldada ja sinule kõige vähem!“ käratasin. „Kirjuta endale kõrva taha, et oled mulle õhk! Kuuled sa — õ h k ! ! !“

Lükkasin ühe tooli kolinal ümber ja tormasin oma tuppa, kus istusin voodile ning põrnitsesin vihaseelt omaette, kuna kuulsin Rasmust laulvat:

„Dieser Schuft
ist mir Luft!

Doch kann ich ja eben
ohne Luft nicht leben. — —“

Etta ja Anatol kutsusid mind kinno „Orlovile“. Armastame Ivan Petrovitši.

Tulin tantskledes trepist alla, kogu hall kasukmantel (ema omast ümber tehtud) üle valat Quelques fleurs'iga, korralikult kaunistet — rõõmus ja värske. Olin juba alumisel astmel, kui astus eest kotta Rasmus. Ei sündind midagi iseäralikku, ta tegi must väga vähe välja, teretas lühidalt ja möödus, küsimata, kuhu lähen.

Ent mind läbistas järsku selline värin ning väsimus, et pidin istuma trepile. Ja siis sain aru... Mul on nimelt niisuke imelik omadus: olles pööraselt kellegist sisse võetud, saan värinad, peaaegu südamekrambi, kui „tema“ kuskilt äkki ilmub.

Vedasin enda viimaks kuidagi tänavale, säääl kord südamepõhjast ohtes — tõi nii kergendust!

Kiires tempos ligines ülevaltpoolt tänavalt üks kogu. Kui ta möödus, tundsin rõõmuga oma armsa sugulase Agi silueti. Me pole just väga armund üksteisesse, ent tol hetkel oleksin või kuradi vanaemaga kaasa lipanud.

Haarasin tal palitutaskust kinni ja edasi läks a tempo kui Agi oli kindlaks teinud minu isiku.

Uurisin talt lahkelt, kas ta ei sooviks tulla minuga kinno. Lõpuks tahtsid ju Etta Anatoliga siiski meelsamini olla kahekesi. Muidugi lubasin ka pileti välja teha, sest Agi finansid pole alati just korras. Ta ei tahtnud, kahjuks.

„Mul pole aega,“ vabandas ta. „Näed, jooksegi kui pöörane. — Kuhu?... Ah, sa ei tunne! — Ja õieti...“

Ta vaatas kavalalt mu pääle alla.

„Või sul peigmeestest puudus!“ „Arvad Heikkid — olen temaga krahhis.“

„Ah, mis Heikki! — Temast ei ole juttugi! Aga see — see — Hirveli kompanjong — Emerson?“

„Ah Emersoni?“ punastasin rohkem kui kõrvuni. „Eksid, kulla Agi, meie — meie...“

„Ära räägi!“ tõstis Agi lõua targal ilmel kõrgemale. „Tunneme juba. Igapäev koos, alalõpmatud unistamised...“

„Milline plära!“

„Mina ajan plära? M i n a?“ pani Agi haavunult nimetissõrme palitunööbile. Ustavatest allikatest esiteks ja teiseks — luba ütelda, pole ma sugugi maalt — oh, neid pilke...! Hääd õhtut!“

Ta jättis mu „Arkaadia“ trepile ja tuiskas edasi.

Kas siis tõesti oli lugu nii kaugel? ... Taevas andestagu mulle!

„Mis on ometi Gretil?“ imestasid hiljem Etta & Anatol, märgates mu sõnaohtrust ja imelist segadust.

„Ivan Petrovitš“ said nad siis aru.

Ah teie rumalad, teie rumalad! Ma olin armunud, olin ju armunud — kuid R a s m u s e s s e!

Fridal olid nüüd alles päevad! Ta ema sõitis Viini ja isa tegi mööda Eestit gešefti. Nende ilusas korteris oli muidugi klunker klunkri järele. Olin sinna vähe saanud — sääal armastati olla paarikaupa, mis tundus mulle nii lääge. Heikkit võis muidugi siis ka igal minutil kohata — ei, tänan!

„Oh, kas teate, tüdrukud!“ ütles Frida hiljuti koolis mulle ja Ettale. „Minul on brillantne idee! Vai, teie saate negeme!“

Olles millegist vaimustatud, satub kohe tagasi iisraeli aktsendile.

Ja siis kraamis ta välja kõik südamedelt. Kunagi ostis ta endale ruleti — valmistatud Monte-Carlo eeskujul, süütuke, markidega mängimiseks. Ent Fridale tuli terane mõte, korraldada ühel pühapäeval, kui ta isa oleks parajasti Riias, päris korraliku mängupõrgu. Muidugi esialgu vaid ühesendilistega, kust siis võtta neid miljonäre? Plaani lubas valmistada üks poistekooli esimeseklassi jung.

„Sa võtad muidugi Anatolj kaasa,“ juhatas Frida Ettat. „Ja kui ta on parajasti blank, teed sa talle välja. Sina, Greti —“

„Minul ei ole kedagi. Mina ei tule,“ laususin trotslikult ajalugu tuupides.

„Oh, küll sa oled!“ vaatas Frida mulle etteheitvalt otsa. „Sina tuled muidugi Rasmusega.“

„Rasmusega? Mina? Sul pole vist aru pääs

kopka eest?“ uurisin vihaselt, sest tundsin, et roosatusin. „Ütlin juba, et ei tule.“

„Tahad vist Heikkile näidata, et temata oled kui-val?“ kirjutas Etta, Frida seljataga, tahvlile.

„Ilus, Frida. Tulen siiski. Kuid Agiga.“

„Vai!“ tegi Frida järsku, nagu astutaks talle konnasilmale. „Vai, mul on nii kahju, Greti, aga, ma arvan, Agi ei taha sinuga tulla. Ta on sinu pääle väga vihane; sa olevat eila ta raamatute kaaned ja lehed kinni õmmelnud, kui sa tädi pool kohvil olid.“

„See oli Agile üsna paras.“ noogutasin võidurõõmsalt. „Ta teab väga hästi, et mulle ei meeldi poolkurdi tädi seltsis üksi olla ja laskis ometi kodust jalga. Mul on nii hää meel, et olen korralikult vihas-tand teda.“

„Jah, aga ta ei tule sinuga ruletti mängima. Ta tahab vist olla Ernaga.“

„Siis ma ei tule!“

„Aga, Greti —“

„Heikki ! ! !“ kirjutas Etta hoiatavalt üle kogu tahvli.

„Heikki on mulle nii ükspuhas!“ kärgatasin nii valjusti, et Ettake loomusunniliselt pühkis üle selle võluva nime. Lahkusin klassist, kuuldes veel, kuis Frida imestusega päris Ettalt:

„Mida tahtis ta siis Heikkist? . . .“

„Hoia kinni, muidu võid sa uppi lennata!...“

Kolevana kelgulaul, ent nii väga armas, eriti kui ilmataat kaunis sageli juba nutma kippus, töötades veel vähe kelgupäivi. Ega nähtud niisugusel ajajärgul kunagi Salvisbergide ainsat tütrekest kodukoldel lõunast hilja õhtuni.

Apteegipreili Gret leidis omale kamba austajaid neljanda algkooli kuuendast klassist, kelle kaasabil, nõul+toetusel ehitas kelgumäe ühele „Jahiklubi“ aiakünkale, milleks aiavaht lahkelt andis oma veeämbri ja kaevu kasutada. Kaheksakümmend meie linna paljaspää nime, jäädvustatud paberil ning pandud väravaposti alla, töid külmavana, katsutud trikk!

See oli ilus õhtu, kui juhtus see haruldane lugu, et sain kätte oma spordikelgu poistekarja keskelt, kes olid ajaviiteks tülli läinud. Tahtsin omale lubada luksust, ka kord o m a kelguga sõita, kuna muidu mu truud färeererid armastasid täies koosseisus istuda sellele armastusväärselt „tüürima“, kui avaldan soovi alla sõita. Ja neid oli ikka nii kohutavalt palju, et olin sunnitud tõusma ja võtma kusagilt seks ühe võõra kelgulogu, pisarsilmil, juubeldavaile poisesele järele vaadates.

Keset mu rõõmu ja sära ilmus järsku Rasmus Emersoni kuju.

„Halloo, Rasmus!“ viipas käega, hüvas tujus, olles unustand kõik vaenu ja viha. „Tule kähku, saad sõita!“

„Tere-jõudu, Gret!“ tuli Rasmus ligemale ja võttis mu käe. „Just vastuoksa, tahtsin sind paluda, et tuleksid koju.“

„Sind saadeti mulle järele?“ Meeleolu elavhõbe langes mõne kraadi võrra.

„Jah ja ei,“ naeratas Rasmus veidi segaselt. „Onu Hirvel tuli, paar härrat veel — pärast teed tahetakse kaarte mängida. Kuid leiti, et õhtusöögilt ei tohiks puududa peretütar ja sinu ema pooldas mõtet, et toon su koju.“

„Siis oled sa rängasti eksinud, kulla sõber. Mina ei tule veel koju. Nüüd, kus just lõbusaks hakkab minema ja ma oma kelgu kätte sain. Mine aga julgesti minema, mängige kaarte, andke Lillile peretütare au ja mõtelge sellele, et mina tuleks koju siis, kui mulle meeldib.“

Tahtsin kelgule hoogu anda, et alla vuhiseda, ent tundsin kohkumisega, et mu seljataha asetused mu gavalt istuma jälleleppind poisid.

„Las käia, Gret!“

„See on liig!“ sõimasin. Tahan kord ka üksi!“ Nemad aga ei usaldanud mind üksi lasta.

„Ilus,“ lubasin armulikult. „Sõitke siis pääle seekord minuta, tooge kelk üles ja lubage siis, et teen ühe pulmareisi jumalaüksi.“

Poisid mõtlesid järele ja klappisid mu ettepanekuga. Tõusin kelgult ja nägin, et Rasmus seisis ikka veel sääl kui pühakuju.

„Hääd õhtut,“ naersin. „Ega ma ei tule...! Kui sa minu tädi — pardonks — ema näed, vii tervist talle, sest täna koju ei tule ma...“

Ja otsekui tõenduseks istusin rahulikult lumme.

„Aga, Gret!“ ehmus Rasmus. „Sinna ei istuta

ometi — võid enese surnuks külmetada. Ja, ole ke-
na, võta kelk — lähme!“

„Ei tule mõttessegi, kui seda väga teada tahad.
Mulle üldse ei meeldi suurt, et sa mu emaga alati
ühes nõus oled.“

„Aga Gret...“

„Vanatädi!“

Pimedusest hoolimata nägin, et Rasmus tegi
pääga järsu liigutuse. Ta hääldi kõlas veidi paha-
sena, kui lausus:

„Tõuse siis üles ja istu mõnele kelgule vähemalt,
ega sa laps ei ole, et sulle õpetama peab, kas lumi on
külm või mitte. Kui sa muidugi koju tulla ei taha,
mis oleks sinust väga ilus olnud, ei saa ma sind sun-
nida. Lootsin vaid, et veedame õhtu seltsis, kuna
vanemad härrased omavahel.“

Naersin irooniliselt.

„Meie kahekesi? See oleks uudis. Kui sa nii
väga noorte seltsi igatsed, siis on ju veel olemas
Lilli.“

„Mida sa ometi Lillist kogu tänase — — —
Gret!!!“

— Olin heitnud pilgu kelguteele ja nägin viha-
ga, kuid poisijõnglased, kasutades mu kõnelust Ras-
musega, asutasid uuele allasõidule.

„Pidage, see on minu kord!“ hüüdsin, hüpates
püsti ja tormates neile risti ette. —

„Gret!“ karjatas Rasmus veel kord, usun, kat-
sudes haarata mu järele. Oli juba hilja. Poisid olid
lükanud kelgu minema ja ma kukkusin nii õnnetult
selle ette, et, nagu arst pärast kindlaks tegi, nikas-
tasin tublisti oma õla.

„Räägi ometi, Lilli, mis kõik juhtus sel õhtul, kui Rasmus mu väljavenitet õlaga koju vinnas. See on nij huvitav, ma ei mäleta, et kunagi ennem mines-tanud oleksin. Ja et ma koguni öösi soninud . . .“

„Sa olid ju palavikus, Gret. — Kata end hästi kinni, kui su õlale on lisaks veel gripp, siis ei mak-saks olla kergemeelne. — Oo, see oli hirmus õhtu,

Kuna mul olid ajaviiteks ninal Lilli sarvprillid, võisin ainult halvasti näha ta ilmet, kui valmistas mulle mingisugust haput joomaaega.

„Hirmus,“ kordas ta. „Kui te tulite äkki söögi-tuppa — istusime külalistega õhtulauas parajasti —, sina nii kahvatu, nii kahvatu ja Rasmus mitte palju vähem, küll me siis ehmusime. Kui sa siis kohe ära nõrkesid, oleks su ema peaaegu surnuks kohkunud. Mötlen, ta pidaş sind mõne mõrtsukatöö ohvriks.“

Ej suutnud hoiduda naeratamast.

„Ära naera midagi, Gretike, oleks sa teaks, kuis meil kõigil jäi süda seisma. Kõik võõrad härrad ja . . . Sa ju midu alati hüüad midagi naljakalt, kui hilistud õhtusöögile. — Kõik tormasid Rasmuse kal-lale küsimustega ja ta vaevalt suutis seletada, et olid jäänud kelgu alla . . . See oli õnn, et doktor Rauts oli ka külas. Mina ei tea nüüd enam midagi, ma jook-sin alla apteekj Edi juure ja hoidsin näpudki kõrvus, kui nad hakkasid su õlga kohale seadma. Sul võis küll olla väga valus?!“

„Ahjaa!!!“

„Pärast, kui üles tulin, olid võõrad läinud ja sind pandi voodisse. Üksnes härra Hirvel jäi sinna doktoriga. Sul oli kõrge palavik, härra Rauts kradeeris sind, ja meie valvasime kõik ümber su aseme, vaiksed, tõsised. Ainult siis olime sunnitud naeratama, kui sa järsku hüüdsid: „Rasmus ei tohi portsellaani pakkida!“ — Mida sa siis küll mõtlesid?“

„Ei tea. Imelik. Aga tõesti ei mäleta.“

„Jah, väga imelik. Rasmus kokkus päris ära, oma nime kuuldes ja härra Hirvelil näis olevat ebamugav — vist, et räägiti portsellaanist.“

„Ah, Lilli, nüüd —“

Pidin talle rääkima, et tuli meele vaidlus ammu onu Hirveliga, tookord kohvikus, ent me tупpa astus Rasmus.

„Noh, kuidas on tervis, Gret?“ Ja ta naeris minu prillide üle. Lilli võttis aga need kohe ära, sest ta tahtis lugeda oma Marlitti.

„Oo, tervis on, tänan küsimast, väga sant, müssjöö Emerson. Mul oli ennist 39° ja paremat kätt ei saa ma sugugi liigutada. Arvad sa, et peaksin lamama kaua?“

„Vähe see just pole, kallid laps. Oleksid aga kuulnud tookord mind ja tulnud kaasa, oleks see kurb lugu jäänud sündimata.“

„Ah, ma ei saanud ju, Rasmus,“ ütlesin nukralt. „Mul oli südamel nii imelik ja ... Pidin kohe jonnima. Just seepärast, et sa enam Frida pool ei käi Heikki pärast muidugi — ja siis nüüd minuga leppima hakkasid. Kuna paremat polnud, kõlbasin sulle küll seltsiks.“

„Sa oled väike eesel, Gret!“

Ühel päeval ilmus minu haigetuppa härra Hirvel, tõi kaasa šokolaadi ja ütles pikema sissejuhatuse ta:

„Oled rääkinud Rasmusega?“

„Väga palju koguni.“ Lutsusin oma „Kavet“.

— „Aga mis võiks teid huvitada kõige rohkem?“

„See... ülikooliga...“

„Oh!“ pistsin nupukalt välja oma pruuni keeleotsa. „Eks ole, te olete nüüd nõus?“

„Seda ei ole ma veel sugugi ütelnud,“ tähendas Hirvel ettevaatlikult. „Ma mõtlen, et sa vast tead ligemalt ta vaateid selle üle.“

„Ega suurt ei tea küll. Õieti tahaksin ma näha poissi, kes ei tahaks. Ainult — — — mulle on see nüüd nii äärmiselt ükspuhas, kuna olen aru saanud, et poleks igavamat üliõpilast kui Rasmus. Hiljuti kõnelesime kuulsast üliõpilaste kakelusest rohelises kabarees ja ta läks õige ägedaks. Kõneles kõiksugu lollusi enesetundest ja võlgnemisest seisukohale ning korporatsioonile — oh, ma ei mäleta tõesti enam neid igavaid sõnu!“

„Pole ka tähtis. Sa ei tohigi nii palju rääkida, ütles su ema. Lähen juba parem.“

„Suur tänu, et te mind meeles pidasite,“ näitasin, et härrased Salvisbergid on katsunudki kasvatada endi ainsat järeletulijat.

„Kuuled sa, vana kriiu,“ läksin õhtul Ras-

muse vastu sõbralikuks, sikutades terve käega kuuehõlmast ligemale voodile, et sosistada talle kõrva:

„Tahad sa minna ülikooli?“

Rasmus katsus minu pulssi.

„Räägin päris tõsiselt, ütle mulle ja või ei?“

Rasmus haaras kraadiklaasi järele.

„Ära halbi,“ käsutasin, „ma võin saada vihaseks ja kui vihastun, siis ärritun hirmsasti ja selle ilusa toimingu keelas mulle ära doktor Rauts. Ütle parem!“

„Ma ei saa aga aru, miks see sulle nii tähtis on?“

„On minu asi, ütle nüüd!“

„Jah!“ kõlas üliametlikult.

„Siis mine ometi!“

„Mul ei ole raha!“ vastas Rasmus kurval häälel, ent nägin, kuis ta suunurgad tõmblesid.

„Vaesed õpilased saavad toetust, see on meiegi „kloostri“, miks siis mitte ülikoolis!“

„Ma tahan aga juua ja prassida kah!“ vaidles Rasmus, et kohe pööraselt muutuda.

„Ära räägi niisuguseid lollusi, Gret. Sa oled veel haige ja... Igaüks olgu seal, kus ta olema peab ja tänagu õnne, et ei vea temasarnasel veel pahemini.“

Sain nutukrambi ja närvišoki; isa uputas mind maiustusisse ja ema kaisutusisse — tädi Anna sai kevadpühadel tanu alla ja mina ei tohtinud minna pulma, sest olin „liig nõrk veel.“ Terve igaviku polnud ma enam tantsind, kaks koolipidu, kolm teedõhtut ja Etta sünnipäeva veetsin juba voodis, siidkleit oli ammu toleks pulmaks välja pinnitud! Olin pööraselt õnnetu, kuigi kleit lubati siiski kohe peale pühi teha, ja hulusin nii palju, et sain palaviku ning pidin uuesti voodisse.

Proua Liebmann saabus välismailt; Frida tuli, istus mu süngiveerel, tõi jumalikke pralineesid, Bonzonuku ja kutse seltskonnaõhtule, mida jällegi ei saanud võtta vastu, olles tõbine. Igalt poolt pidi tuldama neile külla, ema oli toonud kaasa isegi välismaalasi, et näidata kolmandal pühal, mida võivad pakkuda Liebmannid — uus hoop! Pärast Frida lahkumist langesin täiesti kokku — Miinakesel tuli tuua mulle isegi tuliüue taskurätitosina vastas pudupoest.

Kolmandal pühal astus Etta meile sisse, vaatama, kas tulen kaasa Frida juure. Olin aga lihtsalt liigutatud, kui tema, truu hing, kuuldes, et pean jääma koju, võttis palitu seljast ja kinnitas:

„Siis jään ma sinu juure, kui sul pole suurt selle vastu. Vilistan kogu selle värgile nende tõusikute juures.“

Muidugi ütlesin, et ei suuda kuidagi ta suurt

ohvrit vastu võtta, tarvitasin üldse palju viisakaid sõnu, aga Etta jäi kindlaks.

„Sa oled küll üks ideaalne tütarlaps ja pead varsti saama mehele!“ langesin talle moodsas šallkraes kaela.

Mängisime parajasti poiste loosimist ja mina sain suure rõõmuga juba teist korda Rasmuse, kui

... Rasmus sisse tormas...

sama meesterahvas, mitte vähem särades tormas sisse, Etta toolilt raamatukapile tõstis ja mulle lak-suva musu otsaette surus.

„Gret, sa oled kõige vahvam väiketirts maailmas!“

Vaatasime Etaga imestusest keeletutena üksteisele otsa.

„Me pole kunagi teineteist väga hästi mõistnud, armas Rasmus,“ sain viimaks sõnad suhu. „Ja praegu kõige vähem.“

Rasmus naeratas õnnelikult ja muljus armas-

tusväärsest minu ikka veel valutavat õlga. Siis ulatas ta käed Ettale, et see saaks alla oma kõrgelt istmelt ja jutustas ruttu ning parinal, alul äärmiselt segaselt, siis juba vastuvõetavamalt, et olnud praegu „Jahiklubis“ onu Hirveliga, kus talle siis selgeks tehtud, et — kui Jumal elu ja tervist annab — ta võib sügisel jätta portsellaani kuradile ja sõita Berliini „suure kooli peale“. On vahepeal vist selgunud, et ühel Hirveli ärisõbral on tubli ja mõistlik poeg sinna pistetud, mis tõstis muidugi vana-mehe usaldust. Millegi pärast oli ta aga Rasmusele kõssanud, et mina, neitsi Gret Salvisberg, olen tema niikaugele saanud, mis tuli mulle väga naljakas ette, sest Hirvel ei näidanud ju kunagi välja, et ta oleks väga nõus Rasmusele andma kõrgemat haridust, minu sellekohasel soovil.

„Kui maru!“ hülgasin üle kogu näo, Rasmuse kiidulaulu sekka. „Ma õpin ju kihvti segama, et ei kaoks ilmast apteek Salvisberg ja sina hakkad siis seda sodi müüma!“

„Aga, Gret!“ ütlesid Etta Rasmusega kuj ühest leivamulgust. „Sa pidid ju rikkale mehele minema. Mis jaoks siis kihvt?“

„Saab, saab sedagi, tahab ainult sättimist!“ tegin kavala näo, mõteldes, et ükskord ei puudu Rasmuselgi palju sellest tiitlist. Ma ei iitsatanudki aga midagi sellest, kuna Rasmus on ikkagi veel hirmus noor.

Kuigi minu truud sõbrad ja seltsilised naersid mu välja, veetsime jumaliku õhtu, septsedes lootusrikkaid tulevikuplaane, ei põrmugi mõteldes, et „lossides krahvidel pulmad on hoos...“

„Rasmus, Rasmus, tulge ometi Teie appi! Gret ronis toominga otsa ja ma kardan väga tema õla pärast!“

„Mine siis ometi mujale aianurka, Lillike, kui su süda minu tumedat nähtust välja ei kannata!“

Rasmus hüppas laboratooriumi aknalt, kus oli olnud sügavmõttelises jutuajamises Ediga, alla.

Oh, Ed, vana sõber, kelle olin ju hoopis unustanud! Vanasti ju muudkui istusin apteegis ja kandsin kahekordse õigusega oma „apteegi preili“ nime, millest nüüd enam midagi polnud järele jäänud. See tähendab — nimest, ma ei usu, et eales muutuksin, vabandust, parandaksin end.“

„Gret, sealt sa tule küll maha!“

„Ah, on ju kevad, Rasmus! Ja need valged õied siin lõhnavad nii toredasti!“

„Aga sinu õlg, Gret?“

„Ma ei istu siin ju ometi õla peal, tobe. Ära vahi ometi nii järelejätmatult üles, ma pole sugugi võimlemisdressis.“

„Kui mägi ei tule Muhamedi juure, siis peab Muhamed tegema mäele visiidi,“ ronis Rasmus mulle järele. Varsti istusime kõrvuti jämedal, mugaval oksal ja Lilli sarvprillid silmitsesid mind tükk aega haavununa, enne kui pöördusid tagasi näputööle.

„Tohin ma panna käe su ümber, Gret, et sa ei lendaks?“

„Oh, nii meeledi!“

Murdsime toomingaõisi, et neid alla Lilli tikandusele pilduda.

„Ülehomme saame tunnistused, Rasmus.“

„Jääd muidugi istuma?“

„Häbene! ! ! Mina, perekonna au ja uhkus! —

„Tohin ma panna käe su ümber. . .?“

Aga Fridaga on lugu räbalasti — ta teab matemaatikat hästi, kuid füüsikaga ei vea. Ajaloost üldse ei maksa juttu teha.“

„See vist ei loe temale midagi. Nagu kuulsin, läheb ta veel enne Jaani välismaale.“

„Oh, muidugi mitte. Ta ongi ju nii võrratult muretu — — — Sina, Rasmus!?“

„Jah?“

„On sul kahju, et Frida nüüd jookseb teistega?“

„Taevas kaitse, ei! — Aga sinul on vist küll Heikki pärast minule vimme veel sees?“

„Mitte üks tonks, usu!“

Kõlgutasime jalgu ja vaatasime üksteisele lõbusate nägudega otsa.

„Täna on ilus ilm, Rasmus?“

„Väga.“

Hoopis teiseks läheb kohe ühe noore tütarlapse lugu, kui kool suletud. Võib panna mõni õhkkerge kleidike selga ja minna „Jahikluppi“ tantsima.

Hiljutigi oli ülal saalis kaitseliidu pall ja all aias pidutsesid suure hallooga kümne-päeva sõduri-põlvest lahkumist meie abituriendid — poisid, muidugi. Üles nad ei näidanud nägugi ja meie, tüdrukud, oleksime olnud hoopis kuival, kui mitte naaberlinna YMCA poisid, kes olid sõitnud korvpallivõistlusele, poleks halastanud meile. Nad olid šikid, tantsisid hästi ja kõik, aga ei ole ju mingisugune lõbu kura-meerida võoraste poistega, kui oma linna lõvid pole kadedusega pealt vaatamas.

Ühel pikemal tantsuvaheajal istusime Ettaga fuajee aknale, et veidi nukralt vaadata alla pimedusse ja kuulda lehtlatest abituuriumi lõbusat mürtsu.

„Lähme alla!“ ütles järsku Etta. Vaatasin talle võorastades otsa. Õigus, tema Anatol oli ka seal.

Lippasimegi alla parki, kus möödusime mitu korda, kaelad õieli, poiste peolauast, enne kui saime kätte Anatoli.

Anatol oli parajas tujus ja tuikus pisut. Ta võttis meil mõlemal käe alt.

„See on vahva, et te tulite, plikad, — hkhh! läheme aga lauda, seal on veini ja kõike. Ärge pelake, Frida on ka seal.“

Lühikese edvistamise järele lasimegi võrgutada

endid niikaugele, et läksime lauda, kust meile viibati igavese hallooga.

Frida istus tõesti seal, Agi kõrval ja ta ilusad silmakesed sätendasid kaunis kahtlaselt. Heikki istus kohe minu juure, valas mulle likööri ja patsas, olles muidugi täiesti pommis, et ta mind armastavat otse „tsia muudu“, mida ma talle sugugi pahaks panna ei suutnud.

Vaatasin huvitusega üle pika laua, tehes kindlaks, et oli ka muud võõrast rahvast, peale Etta, Frida ja minu hiilguse. Otse minu vastu istus Hirveli unistus Sigfrid Vannas, teisel pool Heikkit Rautsi Erna ja — oo, Braamaputra! — ühes nurgas istus, vaadates lõbusa näoga oma ette — — —

„Terviseks, Rasmus!“ tõstsin oma klaasi.

Ta võpatas sutsuke oma nime kuuldes, sihtis siis oma uuriva pilgu kauaks mu pääle.

„S i n a oled?“ ütles ta viimaks veidj raske keelega. „Jah, terviseks!“

Heikki näpistas mind käsivarrest ja olin sunnitud tema poole pöörduma ja ning kuulama, et ta läheb Litvinova juure tantsima ja et Frida truudusvanded kuuvalgel ööl ei kõlba kusagile.

Nimetatu ise naeris kõvasti selle üle, heitis oma käsivarrekese ümber Agi kaela, et see nägi välja kui uppuja päästerõngas ja kinnitas:

„Sa oled ju täis kui tina, Heikki!“ „Mis? — Mis?“ kargas tulevane Litvinova kooliehe ägedalt püsti, haarates õllepudeli kaelast.

„Missa... jukid... He -- ikki!“ vaigastas Agi vesiseil silmil, ent Heikkile ei mõjunud ükski vägi. Ta vibutas pudelit ähvardavalt oma pää kohal ja avaldas vaga soovi Liebmannide suguvõsa ilmast ära

hävitada. Haarasin rahustades ta kuuehõlma, kui korraga tundsin, et keegi sikutas mind kleidist.

See oli Rasmus. Ta pilgutas mulle kelmilt-kavalalt, nii et põnevusega järgnesin talle lehtlast välja puiestikku.

Sääl pani ta mu ühele pingile istuma, ise aga jäi seisma ja vaatas süngel näol mu pääle alla, nagu vaadatakse vahel ebaõnnestanud kätetööd. Oli kaunis valge juba, hommikpoolne juuniöö.

„Mulle ei meeldi, et sa tulid sinna jooma!“ pahvatas Rasmus järsku.

„Aga, armas taevast, üleval võis ju igavuse kätte surra. Ja Etta tahtis Anatoliga...“

Ohoo, milleks oli mul vaja vabandada?

„Sa ise ju jõid ka säääl, kulla poeg!“

„Jaa — mina. See on hoopis teine asi.“

„Ei näe ära.“

„Ahjaa!“ jäi Rasmuse hääl järsku nii vaikseks, et otse kokkusin.

„See ei lähe ju mulle muidugi sugugi mitte korda, kas sa säääl nende poistega jood või ei. Pean katsuma eneselt täiesti harjutada rumal komme, vaadelda sind vahel kui minu omandust, minu...“

„Tean, nüüd sa ütled varssi: „andesta, kui võid.“ Andestan jah, kõik, kõik, kui sa nüüd viid mu koju. Olen hirmus unine.“

Rasmuse selg lõi ühe nõksuga ebaharilikult sirgeks.

„Nagu käsed, Gret!“

„Gret, Gret, sa pead kohe tõusma, Miinake on pesuköögis ja sa pead mind aitama. Linnast on tarvis nii palju tuua lõunaks, isa tuba tuleb ka põhjaliku kraamimise alla võtta. Tõuse nüüd ometi, vat, see on, kui loetakse koiduni romaane! ... Saalis võid sa tolmu pühkida klaveripäälsetelt kujudelt... aga tüdruk, mis oled sa teinud oma kirjutuslauaga: Soodom ja Komorra! Kuis võib ometi olla nii korratu??!“

„See on ju geniaalne!“ sain viimaks une silmist. Ema pani käed kokku ja sirutas nad kõhust pisut eemale, nagu ta kombeks mu väljenduste puhul. „Aga, Gret!“ ütles ta vaid, et siis jälle manitseda:

„Pane ruttu riidesse, polegi hää vedeleda poolepäevani voodis, nagu oled teinud viimisel ajal.“

„Tahaksin teada, mis on siis pääle hakata siin igavas pesas. Etta on Pühajärvel, Frida koguni Deauville'is — ah, kuis kadestan teda — ja Lilli kodus, Kerasel! Koolipoistest on ka vahvamad läinud...“

„Ära torise!“ käskis emasüda, lisades mahe-
dalt:

„Tõuse nüüd üles ja näita, et mul ei tarvitseks puudust tunda Lillist, kui mul on oma tütar pesupäeval aitas.“

„Pesupäevad saavad kord maailma hukatuseks,“ ronisin pahaselt pesusse, endamisi Lillit needes, et

tal sellisel tähtsal päeval häbematust jätkus kodu-
pinnal viibimiseks.

„Mul ei ole aga lihtsalt majanduslikke kaldu-
vusi, nagu Lillil, üldse mitte seda majasaitamis-
instinkti,“ katsusin veel mutile selgeks teha, kes
siiski vaid hüüdis, täitsa ülearuselt, ükselt oma sal-
mikese: „Tõuse nüüd üles ja pane riidesse!“ enne
söögituppa kadumist.

Rasmus einetas alles, kui ilmusin peretütrea-
tualetis: väljapestud mustri- ja kretonkleit, põlles
isa siniruuduline taskurätt.

„Nii ma pole sind veel kunagi näinud,“ hakkas
ta naerma, „ja nii vara samuti mitte. Isegi kooli-
ajal olid sa juba läind, või hilistusid kohvile. Peab
aga tunnistama, et see väljanägemine sulle sobib.“

Vilksatasin saali, suure peegli ette.

„Sul on õigus, Rasmus!“ hüüdsin vaimustusega.
„Lasen end tingimata nii fotografeerida, tolmuhari
käes! — Miks sa naerad?“

„Ma rõõmustan, et... Sa annad ju mulle ka
pildi, eks?“

„Ega ma kade plika ole!“

„Seepärast ongi lustlik meel, et siis lauale raami
sisse midagi uut saab.“ —

Lõunaajal sain Lillilt kirja, kus ta kutsus mind
nii Kerasele suvitama. Mõtlesin alul ütelda ei, ent
siis tegin kindlaks, et meie pere nii kui nii kusagile
kuurorti ei plaanitsend sõita ja et vast lõpuks polegi
nii hull olla maal mõni aeg.

Koduse diktatuuri poolt raskusi ei tehtud, nii
määrasin sõidu järgmiseks laupäevaks kindlaks. Lilli
oli ikka üks hää tütarlaps, kuis ta mind haiguse ajal
ennastsalgavalt põetas — pidin talle tegema kind-
lasti selle rõõmu, et küllastasin teda.

„Teen sulle vibupüssi!“ kummardus Lilli kümneaastane vennahing Kaarle mu kõrva juure, kui olin talle korralikult ja usaldavalt silmi pilgutanud. Istusime, jaamast tulles, vastamisi vedruvankris. Lilli juhtis, tahtes nähtavasti imponeerida mulle, kindlal käel hobust.

„Vahva, kas see laseb kah?“

„Kuradi toredasti, küll sa näed!“

Milline vaimustav noormees — esimesest pilgust sinapääl. Just nagu õndsas Stanleyga.

„Kaarle, kuidas sa räägid!“ kasvatas Lilli vähese tagajärjega, kuna me kohe võisime imetleda selle noorhärra punast keeleotsa. Lilli pööras haavununa minu poole: „Mis on linnas uudist, Gret!“

„Absoluutselt null. Olen sulle ju kirjutanud alati. Et Rasmus ikka sügisel meilt poppi teeb, seda sa ju tead kah.“

„Ja, aga see tuli küll väga järsku. Mäletan, Rasmus ütles, et sina...“

„Midagi ei ole mina. See on lori. Kui Etta oleks tahtnud ja rääkinud väga mõistlikult, selgelt Hirveliga, või koketeerinud Frida pool tundi — tagajärjed samasugused. Ei, nad oleks koguni enemgi saavutand selle lubaduse kui mina, kes ma sonima ja seitse imet tegema pidin. Ehk kui Rasmus ise oleks alla surunud oma uhkemeele, suts pinninud vanameest ja valmis!“

„Tead sa, Gret!“ hüüdis Lilli järsku säärase ela-

vusega, mis talle sugugi omane polnud, andes ohjad Kaarlele. „Et me ka enim sellele ei tulnud!“

„Jah?“

„Õieti oli gi ju Rasmus ise, kes sai härra Hirveli niikaugale. See oli veel enne lihavõtteid, kui härra Hirvel pidi reisima kümneks päevaks ära ja, et ta ärijuht haige oli, usaldama kogu äri Rasmuse hoolde. Mäletad, ta tuli siis alati nii hilja koju ja juhtis nii hiilgavalt kogu asja, et härra Hirvel pärast sinu isale sest suure rahulolemisega kõneles.“

„Oo, ja nüüd sõitis Hirvel jälle Kuresaare ning määris Rasmusele oma firmavärgi suure usaldusega uuesti kaela! — Muidugi, mui-du-gi on see Rasmuse enda hool ja usinus, et ta nüüd tohib ülikooli. Olin küll ekstratobe, et — hihihii — mõtlesin tõesti veidi, et minu tähtis isik on sääl mängus olnud.“

„Natuke ikka,“ tähendas Lilli viisakalt ja võttis Kaarlelt piitsa ära, kes seda igavuses vaese hobuse kallal ohtralt tarvitama oli hakanud.

Lilli vanemad võtsid mind Kerase veskitrepil, n. ö. „kahel käel“ vastu ja mulle seletati igal sammul, et pean enese tundma täiesti kodus, mis ei osutund raskuseks lahke pererahva, ilusa ilma ja pii-ritu vabaduse puhul.

Vesiveski ümbrusega sai mu ääretute uurimuste aluseks ja Kaarle mu rüütliks ning truuks kannupoisiks, kuna Lilli ei tahtnud kaasa tõmmata. Alul poiss häbenes pööraselt mu võimlemistrikood, kuid, nagu mehed juba on, harjus sellega väga varssi. Lilli teine vend Endi, oli hiigla noor veel, et temast üldse välja teha, tehtud aga samast puust, kui ta vaikne, virk õeke.

Ükski elav ega elutu olevus polnud enam, vähemalt kümne klm. ümbruses veskist, kindel Kaarle ja minu eest. Hiljuti tähendas Endi, tal oleks väga hää meel, kui me endi armsaid palesid enam karja — nagu ta suurepäraselt nimetab kolme lehma ja seitset lammast — juure ei näitaks. Võtsime Kaarlega nimelt üle Vilhelm Telli leiva ja täitsime kõikjal õhku endi vibupüssi nooltega. Endi ise aitas veel viimastele otsa taguda peeneid naelu ning needis pärast ära oma parema käe. Mina kah, sest — — —

Vaatamata Endi vaiksetele, etteheitvatele pilkudele, ilmusime ükskord jälle Kaarlega täies rivis karja, kuna Endi eelistab valitseda oma neljajalgseid maanteeäärseil küngastel, kus oli nii tore mängida alpikütte.

Olin röövind Kaarlelt kaasavõetud võileiva ja temaga seepärast mitte just parimas vahekorras. Ikka ja jälle kinnitas ta, ma laskvat märgist alati mööda.

„Linna poolt tuleb auto!“ hüüdis Endi me sõnavahetusesse.

„Haa!“ pöördusin rõõmsalt Kaarle poole. „Tahad nüüd näha, kuis lasen? — — — Hüva. Heitkem kõhuli sellele künkale ja kui möödub too mootorilogu, siis õpid sa tundma mind!“

Auto ligines pagana kiirelt ja kui ta oli parajas kauguses, lasin noole lendu...

Pauk!!!... Auto seisatas, kuna esimese ratta

kumm vajus silmnähtavalt lössi, samuti mina, olles järsku tunnud meielinna „Renault“. Jumal, kui peaks olema tuttavaid! Veeresin künkalt salakesi alla, Endi jalge ette, kes istus paugust hirmununa kivil.

Kavatsesin just ilusasti sääred teha, kui korraga Kaarle ülalpidamine tõmbas mu tähelepanu enesele. Algul oli temagi ehmates tõmbund künka taha, ent piilus nüüd uudishimulikult maanteele. Äkki kargas ta püsti ja algas hirmsamat indiaanlastantsu, mida ma kunagi näinud. Sääljuures ei lasknud ta endalt võtta lõbu, karjuda vahetpidamata: „Oh, Gret! Oh, Gret!“ . . .

Julgenenult kobisin lähemale ja heitsin ka pilgu auto ümber askeldavale grupile. Siis minestasin.

Reisijad, kellele olin mängind selle ilusa tüki, olid — minu lihased vanemad!

Tormasin siiski liigutus- ja jällenägemispisarais nende soojasse kaissu, lootes, et andestatakse kõik, kui nähakse mitme nädala järele jälle ainsat tütart. Vastuvõtt tuli aga jahedam välja, kui arvasin — tark abielupaar Salvisberg sai kohe aru, kelle suursaavutuseks oli lõhkend autokumm ja tulivihane juht. Päälegi ei rääkind Kaarle, kes hiljuti linnas käies oli teinud tutvuse mu armsate vanematega, suurt minu kasuks. Õhkkond oli mulle raskevõitu. Katsusin luua elavamad meeoleu vana, harjund küsimusega:

„Mida tõite mulle kaasa?“

„Sääl ta nüüd on!“ õhkas ema. „Pääle seda peab sulle veel midagi kaasa tooma!“

„Linnas te ei võinud ju säärast vastuvõttu aimata,“ vastasin nupukalt. „Ju teil siis midagi on . . .

Ja — ma ei s u u d a kohe ütelda, kui kahju mul on, et kõik nii läks. Mõtlin, autos on v õ ö r a d.“

Ema saatis ahastava pilgu taeva poole, kuna isa heal tujul mul sasijuuksisse haaras.

„Sa oled tore, Gret,“ ütles ta. „Arvad, et vöö-rastega oleks sul paremini läinud, väike rumal tüdruk.“

„Ma oleks varvast litsunud,“ sõnasin ema meelehärmaks, sest tema ülim püüd on harjutada mult raskeid sõnu.

„Igatahes oli mul sulle midagi ilusat ühes,“ rääkis ta kahjatsustavaldaval ilmel, kui jala hakkasime veski poole liikuma. Panin kogu tahtejõu tegevusse, meelitin ja nurusin niikaua, kuni memmeke välja pakkis oma ilusa — reisi supelranda!

Tädi Anna oli kirjutanud. Tema, kuldne hing, tahtis mind kaasa võtta suvitama suurimasse kuurorti. Tema värskel mehel polnud midagi selle vastu. Õnneks minu vanematepaaril sama vähe ja minu suust kuulda ei sellise noobli plaani juure, oleks lihtsalt võimatu olnud.

Usun, olin veidi ebaviisakas Lillile, rõõmustes nii suurel määral, vaevalt suutes oodata linnasõitu. Kuid reisida ainuüksi, ainult ühe noorpaari saatjana randa — jaa, seda ei juhtu juba igapäev! —

„Gret, sa ei või olla terve!“ arvustas Rasmus mu reisipalavikku, mille mõju all tundsin end kohustet olema, kaasa võtta, pääle Kaarle vibupüssi ja joodipudeli, kaktusepott.

„Kaktused on moes,“ ütlesin ärevalt, et kohe haarda meeleheitel oma linasekspleekinud juusisse, kuna kohver ei tahtnud ega tahtnud sulguda. Istusin talle pääle, mil polnud suuremat tagajärge, kui ragin kohvri sisikonnas, kust Rasmus lõbusal näol siis tõi välja koledasti muljutuna uue õlgkübara. Vihaselt kiskusin selle õnnetusehuniku talt ja virutasin ukse sihis, kust ilmus, nagu tellimise pääle ema, kes külmas, vaiksus rahu püüdis kübara kinni ja kõrvaldas mu kohvri juurest, et asuda ise tööle — pääasi: korraldamisele. Õieti oli küll pakkimisega miljon aega sest tädi Anna Aftiga saabusid alles õhtul, veetsid mõne päeva meie lahke katuse all, enne kui sõitsime ühisel jõul minema.

Rändasin, Rasmus sabas, alla apteeki isalt raha pinnima uute kinnaste jaoks.

Ed, keda ma, maalt tulnud, veel näinud ei olnud, võttis mind imetleval pilgul vastu.

„Küll sa oled pruuniks põlenud, Gret!“

„See on moes.“ Mul nagu ei olnudki enam teisi sõnu!

„Kus on isa?“

Härri Salvisberg sõnas, „oh, neid tütreid!“, mis leidsin tema poolt väga patuse, kuna taevas oli mõtel-

nud hästi temaga ja kinkinud talle üheainsa, kuid näitas end ilusamast isaküljest, lahti üteldes mõnest suuremast rahamärgist.

„Võin sind nüüd kohvikusse viia!“ praaletis Rasmusele, rahulolles rediküüli vaadates, kui olime tänaval.

„Olen liigutatud —“

„Loksutatud üteldakse nüüd!“

„... loksutatud, kuid ei või vastu võtta. Sa tead ju pean kohe ärrid.“

„Naa, palju löbu! Niisuguse toreda ilmaga!“

„Igaüks pole sinu taoline printsess, Gret.“

Vaatasin jahmatades ta iroonilisi suunurki.

„Ah, vabanda, ma...“

„Pole viga, pole viga. Näed siin ongi pudu-kauplus. Nägemiseni õhtul!“

Surusin ruttu ta kätt, rõõmus, et ta ei näidanud end haavununa.

„Aga muidugi — me läheme ju jaama tädile vastu!“

„Ära unusta tädid meest!“

„Sina ahv! Aga ta on võluv!“

Astusin oma kinda kauplusesse, endamisi Rasmust naerdes, kes oli päris kadedaks läinud mu uuele sugulasele. Unistasin ju viimased paar päeva aina temast: ta oli nii tore ja mehelik ja šikk — mäletasin kihluspäevast — ja sobis nii suurepäraselt minu armsa, noore, värske, üliloomsa tädiga.

Et aga teha hääks väikest taktivaesust Rasmuse vastu, surusin õhtul jaamas roosid tädile pihku. Lõppude lõpuks ei huvitanud mind Aft mitte rohkem kui mõni teine uus onuväljaanne, kas ta nüüd oli noor ja kena, või mitte. Katsusin üldse olla Rasmuse vastu õrn ja mahe, et tal jääks must hää mä-

lestus. Sügisel, kui ma tagasi tulin, sõitis tema ju varssi minema.

„Kirjutad sa ka, Gret?“

„Ooh! — Pai Rasmus, jäta see, kui võid! Suvel ei või ma mõeldaagi vaimlisele tööle!“

„Mis on siis need käsikirjad, mis lähevad nädalas kaks korda Ettale?“

„Poiss, sul nähtavasti pole aimu, mis on sõprus!“

„Ma mõtlesin, et ka meie oleme sõbrad.“

„Rasmus, kallid, seda me olemegi. Ära tee kohe nii jäiset nägu, küll näed, toon sulle midagi ilusat kaasa!“

Tädi Anna „pää“ oli võtnud meile toad pansioon „Mariosas“. Sain omale suure igava toa — nr. 19 —, kuhu kohe võtsin kaasüürilise, mis näib olevat minu saatus.

Ina Olm, pruun sasipää, rohekate silmadega veidi paks ja veidi rumal, ent väga „hää südamega“, nagu üteldakse. Tutvunesime „Mariosa“ ühises lõunalauas, ta istus mu paremal käel. Ina suvitas oma ema ja „kahekümneviie“ aastase õega. Tal oli pööraselt igav, sest ema ei lubanud teda lugeda õhtuti, ega trallitada foxe ja õde oli üldse olevus, kellega mina ei tahaks koos elada hetkegi. Tal polnud ühtki tuttavat ning ei tohtinud üksi väljas käia võõras linnas. Halastasin ta pääle, pressides proua Olmilt loa, et Ina võiks elada minu juures, kuna mu ruumikas tuba on liig õudne mulle üksi. Tädi Anna polnud ka midagi vastu, ta otse oli rõõmus, kuna nüüd ei pruukind ta mu ajaviite eest hoolt kanda, kui mul oli tutvusi. Haa, ja kuidas veel!!!

„Mariosas“ leidis muu rahva hulgas härra, kes eranditult iga selle koja daami lemmik. Välismaalane, kuuldavasti rikas, jumalikult riidet ja võraturu ilus — Ina näitas teda mulle lõunal. See Apoll oli päälegi hirmus saladuslise päritoluga. Mõned ütlesid, ta olevat Hollandist, nime järele — Hart Beer —, teised vandusid, ennem kusagilt altpoolt maakaardil; keegi sonis isegi midagi inkognito print-sist.

„Imelik, et te pole veel senini vaadanud majaraamatusse, kust ta tuleb,“ ütlesin unistavale Inale.

„Ära arva meid siin nii tobedaiks. Sää! seisab aga vaid üks kohalik aadress, kuna ta on vahetanud korterit.“

„Kahju.“

Beer meeldis mulle väga, kuigi ma alati ei armasta kaasa tõmmata teiste tüdrukutega ning unistada igast välismaa koblatsist. Aga need silmad, need silmad Beer! šeiginäos!!!

Tahtsime Inaga randa ilmudes õige ilusad olla, ent endi toast viimaks välja tulles märkasime kurvastusega, et tädi ja Aft tuttavatega ammu läinud olid.

„Kui nüüd saaks kusagilt mõne vahva inimese, asutaksime ise kamba,“ soovis otse minu südamest Ina.

Esimene, kes ilmus terrassile, oli vana doktor Erlemann. Temal oli aga sipelgavann ja ta avaldas sellist kohkumist meie lahke kutse puhul, tulla suplema, et otse väänlesime naerust, kui ta vantsis, ikka veel tõrjuvalt šestikuleerides ravila poole. Täiesti veel naeru mõju all, hüüdsin järgmisele lävele ilmuvale herrale vastu:

„Tulete ehk teie suplema meiega?“

„Jah!“ ütles see sõber lihtsalt, nagu endast mõistetavalt. „Suurima lõbuga, mu daamid.“

Hart Beer!

Ina kiljatas üllatusest ja veeres, ümmargune nagu ta oli, trepist alla. Tõustes oli tal esimene asi aiavärava poole jooksmata panna. Tahtsin algul teha ta üllal eeskujul, kuid leidsin, et võlgname seletust Beerile, kes juba rahulikult oli võtnud mul käe alt. See asjaolu vihastas mind. Ma polnud ju mõni...!

„Mu härra, ma ei tunne teid,“ laususin külmalt.

„Oo!“ Beer lasi mu käe lahti. „Aga te ise kutsusite mind suplema, kuulsin väga selgesti.“

„See oli eksitus. Mina — tahtsin hüüda — — oma — tädimeest!!!“ Et ma, lollpää, ka ennem sellele ei tulnud!

„Oo!“ tegi Beer veel kord. „Tuleksin siiski meeleldi teiega, kuj teil natukegi on seks lusti, armulisem.“

„Jah, seda te võite küll,“ sulasin õnnelikuna. „Sest — õigust ütelda — oleme oma supelusega päris kuival. Kõik olid juba ära läinud.“

„Tore. — Kuhu jäi siis see teine preili?“

„Ina!!!“ röökisid rõõmust särades, sest Beeriga randa ilmuda oli ometi sensatsioon. „Ina, tule tagasi, ta ei tee ju midagi,“ hõiskasid veel kord julgustades, nagu hüütakse tagasi kargleva kodujänese eest putku pannud beebisid.

„Aga Gret!“ tõstis Ina oma punetava näo ühest roosipõõsast. „Mida arvab nüüd härra Beer meist?“

Neiu Keeteke, Ina armas õde, leidis laitvalt, me
määrivat endid Beerile kaela. Milline priimalollus!

— — — Ta rääkis väga huvitavalt välismaist. . .

Beer i s e hakkas, tutvumisest saadik meil sabas
jooksma, ega teinud enam „Marioosa“ daamest väl-
jagi. Ta kolas meiega kaasa randa, mängis meiega

tennist, kutsus alatasa jäätisele ja tantsuteele. — Ta rääkis ka väga huvitavalt välismaist, kuna on nähtavasti kole palju reisinud. Muuseas avaldas ta suurt kahjatsust, et Eesti supeluskohad pole veel jõudnud liikuvate tantsupõrandateni. Noh, ma tänan — Frida ütles vanasti ikka, kui ma oleks veidikenegi graatsilisem, oleks ma päris kena tüdruk. Ei usu, et oleksin niisugusel pöörasel sissesäädel täht.

Ina armus rumalasti Beer, ta pressis kõik tema ostetud roosid. Võib olla, oleks ma ka... kuid olin oma südame pisut unustanud kodulinna. Siiski leidsin, et Beer on vaimustav.

Küsisin kord talt, kust ta õieti pärit on.

„Jaa, armulisem!“ pööras Beer oma võrratu ondulatsiooniga pää viltu. „Seda on raske ütelda. Sündinud olen ma kusagil Genfi ümbruses, kuid kogu elu kestel, nagu teate, ümber rännanud, juba lapsena. Mu ema armastas olla alati säääl kodus, kus oli parajasti hooaeg, sõna tõsisel mõttes pole ma koolis käinudki, kuni oma küpsuseksamini ja Oxfordi üliõpilasaastateni — aina viibinud kasvatajate, koduõpetajate hoole all. Mu isal oli maju Viinis, Berliinis ja villa Cannes. Pariisis suri mu ema, kui ma parajasti...“

Kuulasime Inaga ammulisui ta seiklusist võõrail radadel, eriti armulugusid, kus kõik tütarlapsed olid kole petlikud ning alatud. Olime pisarateni liigutatud, kui Beer pani käed ümber me õlgade ja nimetas meid armsateks totsideks, kes mõistavad teda ning kes on ainsad loomulikud, puhta inglihingega olevused, keda ta kunagi enne kohanud.

Ah, elasin ju üle tähelepanuväärt kohtamise supelusbulvaaril, kui Inaga kord postist tulime. Rääkis talle just oma talvisest kelgualla jäämisest ja

olles pillanud elava käeliigutuse tõttu rediküüli — kes ta tõstis?..

Ei keegi muu, kui toosama tuttav meesterahvas, kes seitse aastat mulle alati kinnitas: „kas surm või kapral, aga ära ma su võtan!“ — Stanley.

Ehmatasin niivõrd, et ei tänanudki teda ega vastand tervitusele ja olin pool tundi surnuvait, enne kui Inale rääkisin meie romantilise loo.

Kavatsesime Inaga ühel hommikul rännata piki muuli kaugele merre, ent kui tund tuli, siis ei võinud seda neitsit äratada ükski maamuna vägi. Mind segas see vähe, läksin üksi.

Nii tore oli. Minu loomus ei oska kirjeldada loodust, mul aga oli tunne säääl, keset säravat suvi-hommikut ja valgeharjalist merd, et peaksin hüüdma kogu ilmale:

„Tulge ja vaadake ometi, kui pagana maru see kõik on!“

Tagasi tulles märkasin midagi valget muuli lõpus nagu ootamas mind. See oli Stanley.

Säääl oli üks rumal kivi, millelt aitamata maha ei saanud. Olin tõesti kimbatuses, sest... olime ju vihased Stanleyga. Ent ta tuli nii endastmõistetavalt ja ulatas mulle käe, et pidin naerma talle näkku, hüpates alla, ta kaissu.

Ja algasime vestlust, nagu tookord Tartu jaamas.

„Kus su mamma on, Stanley?“

„Kuju jätsin. — Olen vanamehega siin.“

„Siis võib sulle ju peaaegu õnne soovida.“

„Oojaa!“

Surusime sõbralikult käsi.

„Tuleksid minuga suplema, Gret?“

„Oh, nii meeleldi!“

Läksime „Mariosasse“ mu trikoo järele. Teel rääkisime maast ja ilmast kokku, täis suurimat vii-

sakust vaikides aga surnuks me jaanuaridraama.
Vaatasin teda kõrvalt, ta oli veidi muutunud, oli me-
helikum, näis ka kasvanud.

Nii tore oli! ...

„Sa oled vahvaks muutunud, Stanley.“

„Võin komplimendi tagasi anda.“

„Oo, aga tookord sa —“ vaikisin siiski, ja usun,

imponeerisin talle selle teguviisiga, sest ta võttis sõbralikult mul käealt.

Pärale jõudes jäi Stanley istuma „Marioosa“ trepile, kuna ma toas kindlaks tegin, et Ina oli juba kadunud.

„Täna võtab ta küll Beeri oma hoolde,“ arvasin üsna valesti.

Hart Beer tuli nimelt alles oma toast, kui olin parajasti üles leidnud oma niiske kostüümi ja astusin korridor.

„Ah, preili Gret!“ ütles ta rõõmsa üllatusega. „Ometi kord see õnn, meil k a h e k e s i minna vette.“

„Sünnitaks see teile nii suurt lõbu?“ Beer pani käe triiksärgile.

„Milline küsimus, armulisem?“

„Mul on nii kahju,“ vastasin. „Peate nimelt hirmsasti pettuma. Minu partner ootab mind juba trepil. Võib olla teeb teile siiski nalja lüüa kampa?“

„Ei, tänu, ma ei taha segada,“ kummardas Beer poolenisti ka Stanleyle ja läks härradesupluse poole.

„Paluksin mitte unustada, et meil on kell viis tennis!“ hüüdis ta tagasi.

„Kes see ahvisaba oli?“

„Oo, kallis, kuidas sa võid?“ vaatasin Stanleyle etteheitvalt otsa. „Ta on ju nii tore, nii ilus — kas sa ei märganud? Ja siiski! Ah, usun, mul veab kogu ni temaga!“

„Oled armunud?“ Stanleyl näis olevat igav.

„Hm? — Jumala eest, ma ei tea isegi.“ —

Meie randseltskond oli äärmiselt üllatet minu saabudes tuliuue partneriga. Tädi tundis Stanley paugupäält ära, sosistas mulle: „Loodan, et ei sünni

lollusi!“ Ina vaatas teda pettunult, oli nähtavasti lootnud, et toon kaasa Beeri. Siis ütles ta, et tal on daamiderajoonis randevuu ühe koolipreiliga, võttis oma seitse asja ja läks.

Tõmbasime Stanleyga kähku selga trikood, laulsime „Komm in mein Paddelboot“ ja sõitsime süsta-

... Ta haavus ja ujus minema...

dega välja, „õõtsuvale merele“. Kohtasime ka Beeri, kes meid, nagu seaduses ette nähtud, ilusasti ümber ajas. Stanley kopsas talle mõlaga hääst südamest ja meelest pähe, ta haavus ja ujus minema.

Tennisel oli mul tegu, talle viisakat arvamist Stanleyst külge pookida.

Tulin paadisõidult Stanleyga, kus ta üllatavalt ei võtnud mult suurt lõbu — sõudmist. Mu käed olid rakus ja tuju hää. „Marioosa“ trepil jooksin Beerile otsa.

„Lähetate promenaadile, härra Beer?“ küsisin, peatudes helgeima naeratusega. „Sääl on praegu kolepalju rahvast.

„Tulge kaasa, preili Gret!“

„Kas lõuna pole veel valmis?“ Mul oli äkki paha sisetunne, sest olin tädile lubanud ilmuda täpselt kella kaheks. Ent mu kell jäi seisma...

Hart Beer kukkus valjusti, väga poisikeselikult naerma, mis talle pööraselt sobis.

„Lõuna olj kahe tunni eest, kui lubate, armulisem!“

Langesin päris kokku, nii mõjus see teade mulle. Õnnistus, siis ei võinud tädi Anna ette üldse astuda, ta kohe vihkas sõnamurdjaid. Vaatasin etteheitvalt käekellale, mis tõe poolest oli seisma jäänud. Beer silmitses mind põrgulikult kahjurõõmsa naeratusega, ta nähtavasti ei aimanudki, millist hingepiina kannatasin. Korraga ilmus kusagilt Aft, minu härra tädimees.

„Halloo, Gret,“ hüüdis ta, hääles kergendus. „Taevale tänu, et oled ükskord sääl, ma tõesti ei teadnud, mida muidu päälle hakata oma närveeriva teisepoolega.“

„Anna talle külma vett,“ soovitasin ülisõbrali-

kult. „Ja teata talle ühtlasi, et lähen härra Beeriga promeneerima. Adjöö, Mimi!“

„Mina ei tahaks su võlgade ja tegude eest vastutada,“ pomises Aft kadudes.

„Mina ka mitte,“ naeratas Beer.

„Mina jälle pole iial sellekohast ettepanekut teinud.“

Beer leidis, et olen ütelnud midagi väga naljakat, mis ei rääkinud aga suurt tema teravmeelsuse kasuks.

Promenaadile jõudes märkasin, et kõik, eriti meie villa daamid mind järelejätmatult — no, pagan! — lihtsalt häbematult fikseerisid. Õigus, olin ju märg ja sopane veel paadisõidust, plissee mu undrukul välja läinud, ninaots läikimas viimse võimaluseni. Viilistasin sellele.

Las' neil vahtida, kuis Beer minuga jalutas, vaatamata minu välimusele ja nende pärastlõunatualettele. Panin tegevusse kogu oma noorusliku tahtejõu, et hiilgada Beeri ees julgete märkustega ja muu sodiga, mis hoidsid ta äärmiselt elava ning lõbusa mu kõrval. Päälegi polnud ju temagi suu päälle kukkunud, nii et kogu jalutav seltskond võis ka destada meid meie hoorikka konverseišni (nagu üteldi koolis) pärast. Millegi pärast soovisin ka, et näeks mind sel silmapilgul Rasmus. Ei tea miks, ent soovisin nii.

Paar korda vilksatas rahvahulgast Stanley vastu, näol:

„Ah niiviisi, sarnane sa oled!“

Tema teada oleksin pidanud olema tädiga laenu-raamatukogus.

Beer, nähtavasti, silmas teda kah, sest ütles:

„Ahaa, minu rivaalil on vist süda halb?“

„Teie rivaal? Kes? Kuidas nii?“ Frida Liebmann ei oleks ka paremini silmi pööritada võinud, nii loomulikult süütust mängida!

„Kas te pole siis tõesti märganud, preili Gret —“ algas Hart, Beer, kuid korraga viskus midagi roosat meie vahele.

„Inimene, sääl sa ometi kord oled!“ karjus Ina. „Sestsaadik kui sa selle Tartu kaagiga leppinud oled, ei näe sind üldse enam muidu kui magades.“

Kahju, et ta tuli. Beer tahtis vist mulle vähemalt komplimendi ütelda ja Ina ajas kõik summa!

„Kui sa tõesti nii aeglane oma ilustamisega oled, Ina, siis ma hakkan juba venima.“

„Mine, mine — Beer vist juba ootab.“ Ei olnud sellele terasele tütarlapsele kahe silma vahele jäänud, kumb meist teenis südametevõitja aunime.

„Miks siis kohe tema...“ läksin, kuigi pooltõrkudes, ukse poole. Ent vaevalt sain selle vahelt välja pista oma taevasse igatseva ninaotsa, kui „tema“ kargaski mu kallale.

„Jätke ometi see võimatu suplemine, armulistem!“ kiskus ta minult trikoo. „Teie isegi sale piht muutub päris kondiseks nii. Võtame midagi muud kord ette, väikese autosõidu kalurkülla näiteks. Sääl olla praegu laat...“

Kui kutsuv!... Ta maitse oli igatahes kaunis omapärane.

„Tuled kaasa, Injuška?“ pöördusin tagasi nr. 19-sse.

„Viiendaks rattaks?“ päris „Injuška“ lahkelt. „Ei tule ette!... Stanley lubas mulle täna Salumäe kohvikus jäätist välja osta.“

Oh, mõistsin — see noormees ei seedinud minu Beeri! Oo, Stanley!...

„Tulen,“ ütlesin Beerile, visates kostüümi kogemata Inale näkku, kes ta omakorda vihaselt sängi alla saatis.

Beer oli olnud noobel. „Marioosa“ ees ootas too koorevärvi „La Salle“, mida olime imetlenud Inaga

ammu. Tõin oma pulloveri — igaks juhtumiseks — ja heitsin oma toakaaslasele viimse pilgu, rahuldusega märgates ta palgel kadedust.

Autos oli mul Beeriga suur võitlus, sest tahtsin partuu istuda juhi kõrval — et võimalust saada natukesekski rooliratast oma kätte — Beer aga soovis mind oma hõlma. Noh, lõpuks ehmatas ju tema selle sõidu välja, minu kena kohus oli siis anda talle järele.

Kaluriküla laat polnud küll midagi eriti võluv. Kui poleks olnud palagani, siis oleksime võinud surra igavusest. Nüüd vähemalt tegi seegi nalja, pigistada Beerilt välja šokolaadi rasvasele tantsijannale ja lilli mõõganeelaja jaoks. Siis lasin end tutvustada ka veel kloun Leksile, kes mulle armastusvääreslt rääkis oma eluloo. Vanemateta poisike. Edasipüüdja. Karmid inimesed ja saatus. Ennastsalgav töö, kuni on jõudnud nii kaugele...

Beer võttis mu käest ja viis mind väevõimuga autosse.

„Kalurküla õhk ei mõju teile hästi,“ arvas ta. „Päälegi see rumal palagan.“

„Leian teil pole maikugi luulet!“

Pidin veenduma ses veel kord, kuna ta hakkas niisugust juttu koduteel ajama, millist ei aja ükski viisakas meesterahvas päsepäeva ajal. Vähemalt oodatakse ära kuuvalge öö, kui on tundmustest jutt. See jutt oli aga nii pikk, et ta tegutsesema alles hakkas punkt õuna ja Patusehinge tänava nurgal, olles kinnise auto tõttu väga julge.

„Ärge ometi siis nii jahe olge, kallid Gret. Olen juba ammu... Nagu ütlesingi, on teie võluv värskus, elavus, loomulikkus, mis.... Ärge lööge siis ometi, te väike armas metskass...“

„Tahan juhi kõrvale!“ karjusin püsti tõustes, ent auto tegi järsu pöörangu ja võtsin enese üllatuseks kenasti platsi Beeri süles. Tema arust muidugi ei olnud juhil peeglikest olemas... Ja olime ometi varssi supelusbulvaaril!

„Salumäe poole!“ käsutas Beer juhti.

„Mis teile meele tuleb?! Tahan koju, tahan süüa! Laske mind jalamaid maha!“

„Mitte nii ärrituda, väike,“ rahustas väga isalikul mu nõiduslik kavaleer. „Lõunatada võime ka mujal. Meie kahekesi. — Ärge trampige jalgadega, näete, šoffer saab tähelepanelikuks! — Ma ei tee teile ju vähemalt halba. Ärge riisuge mult ometi ainsat võimalust viibida kord teiega isekeskis. Teie nähtavasti ei taha uskuda, preili Gret, et võtan meie tutvust väga tõsiselt. Oleksin õnnelik, kui...“

„Stanley!!!“ karjusin, pöörane rõõmust. Jumal, kas Beer järsku ei tahtnud teha mulle ettepanekut. Mul oli väga piinlik, ei teadnud sootumaks, k u i d a s pidin end ülal pidama. Stanley tuli väga õigel ajal siiski, lonkides meile vastu ümber tänava nurga.

„Peatuge!“ hüüdsn juhile, enne kui Beer sai kõssatagi.

„Stanley, tule sisse!“ tegin autouukse pärani lah-ti, kuna mu vana armastus järgnes kutsele pisut mossis, kuigi uudishimulikul näol.

Muidugi olid Beeri plaanid kohe mokas, mis mind sugugi muretsema ei pannud. Niipea ma ju ei kavatsenud siit lahkuda, tal ei seisnud midagi ees korrata või jätkata oma sõnu, mida siis oleksin val-mis vastu võtma pärast põhjalikku ettevalmistust. —

„Aga see Beer on küll üks!“ kammisin kümme

minutit hiljem peegli ees juust, et ilmuda inimlikult
lõunalauda.

„???“ seisis Ina silmis, olgugi et ta suud ei avanudki.

„Ah, Inatots, usun, et sügisel pean minema leeri!“

Vägisi pidin tunnistama, et sugulasel Aftil päris mõistlik nupp otsas on. Ta korraldas nimelt pikniki Männimägedele. Need olid toredad kingud, toredamad veel kui Kerase maanteel, järsud, männiokastest libedaks muutunud.

Aft valis seltskonna pääasjaliselt „Marioosa“ perest, kuid kinnitasin talle kohe, et Stanleyta ei mõtlegi liikuda. Meil oli nimelt temaga ammu kavatsetud midagi taevalikku, mida võisime ainult Männimägedel täide viia ja millele vaatas kogu seltskond hirmuga vastu juba siis, kui alles ilmusime sadamasse (kavatseti sõita sõudepaatidega Kirbujõe kaudu), õlal suusad. Laenatud ühelt Stanleyle tuttavalt sportlaselt. Tädi Anna kitkus juukseid.

„Gret, sa oled hull!“ arvustas ta ehtsugulaslikult. „Kas sa kusagile ei või ilmuda viisakas vormis? Ja sina, Stanley, pead ka alati tegema, mida see pöörane plika plaanitseb?“

Stanley, kes südames on ruumi jätnud palju tädile, lasi kohmetanult suusad õlalt alla vajuda, valides peene maitsega nende uueks asukohaks Ina pää.

Olin liig ärevuses, et vastata tädi viisakustele.

„Ära karda,“ vaigistasin vaid. „Me ei tee kindlasti kellegile halba, endile kõige vähem. Aga peame kaasa võtma suusad, kallid tädi!“

Tädi alistus juba sellepärast, et mitte aega raisata.

Sõidu ajal sain aru, et ma ei või sallida Kirbu-

jõge. Ta oli nii ebaharilikult selge, kas või kolme sülla sügavusse võis näha põhja ja koledaid kasve säääl. Hoidsin kogu aja kramplikult paadi äärest kinni, vaatasin kahjurõõmsalt pungissilmil sõudvat Stanleyt, kadeduseta Beeri kõrval istuvat Inat. Beer katsus teada saada suuskade otstarvet, ent vaikisin saladusliselt. Leidsin ka kohe, et minust võiks saada suurepärase salakuulaja! Kahju, et sõda polnud... luuraksin, vaikiksin, ainult mu vägede ülemjuhataja kuuleks midagi mult... vaenlased võtaksid mu kinni... mind piinatakse, ähvardatakse, meelitatakse... vaikiksin... ei ühtki sõna üle mu kahvatu kinnipigistatud huulte...

Männimäe tipul katsus Ina kõigest väest mõjuda Beerile, laotades virgalt, ülitütarlapselikult maha laudlina №7 Pans, M., aidates osaval käel tädi toitute väljapakkimisel ja kohvikeetmisel. Tädi katsus mind ka nii kaugele viia, ent päästsin end lausega „süda on paha“, mis oli ka õige, sest aeglasel, hõljutaval paadisõidul jään kergesti merehaigeks.

Vahepeäl oli Stanley suusad korda seadnud. Mõtlesime, et sportida on parem enne söömist, mis ju teatavasti on suuresti keha laisakstegev asjatoimetus.

Kõikide huvitet, osalt hirmunud pilkude saatel, täiesti endid kangelastena tundes kihutasime kõrge ma künka tipust alla. Ma ei olnud aimanudki, et see sport nii tore võis olla, suusatada suvel libedatel männiokastel — Etta onutütre sõbrannalt olin vaid kuulnud. See sõit oli midagi ülivat, kuid tal puudus igasugune „happy end“.

See jõgi, see kole, selge Kirbujõgi! Et ta kui vaks igavesti!!!

Täiesti rõõmust hull vihisesin läbi õhu, suure

hooga mööda ettevaatlikumast seltsilisest, ja unustasin karata suuskadelt õigel ajal, olgugi et Stanley & Co hoiatades häält tõstis. Alles, nina ees Kirbujõe selged, läbipaistvad vood, tegin ühe ebaõnnestunud hüppe taeva poole, lendasin siis, millegi üle komistades, uperpalli paati, mis mind nagu käsu pääle, teiste hirmukarjatuste saatel kiires tempos teisele kaldale hakkas viima. Suusad ujusid ilusasti veskitammi poole, mis ei olnud kaugel õnnetuskohast ja nägi muidu väga luuleline välja. Õnn, et nad olid vanad lohud, pärast väljamaksmisel polnud nii suurt draamat.

Lugu poleks olnudki nii väga sant, kui ma mõnd mõla oleks võinud omaks lugeda. Põrgates teisest kaldast tagasi hakkas mu paadike, arvatavasti endast suurusehullustuses „Lendavat hollandlast“ kujutledes kiiremas korras suuskadele järele kihutama. Mina lõdisedes, aerudeta, hirm selle koleda selgeveega jõe ees, südames kramp äsjase ehmatuses tagajärjel, kaldal karjuv rahvahulk — surm silmaga näha!

Beer oli siis täitsa mees ja päästis mu, s. t. tõi mulle teises paadis mõlad.

„Gret, sa tapad mu kord,“ ütles tädi päris väsinult. „Veel midagi sarnast ja mu närvidel on ots. Pea meeles, et oleme tulnud siia end k o s u t a m a.“

„Ära lase ennast segada,“ vastasin viisakalt. Kahjuks ei mõistnud ta mind ning lubas mu emale kirjutada. Naljakas, kuidas kõik, tänu mulle, igatsevad kirjavahetusse astuda selle daamiga. Kades-tamisväärt! —

„Olen päris kahvatu, näete,“ ohkas Hart Beer, istudes kogemata ühele käbile. „Jumal, mis oleks teinud, kui te oleks hukkunud, Gret,“ kõrvaldas ta kibedusega selle segava eseme istumiskohalt.

„Oleksite tapnud ka enese?“ küsisin põnevusega, sest senini polnud keegi veel minu pärast kätt enese külge pannud. „Muuseas, lubage tänada. Päästsite ju omalt kohalt mu elu.“

„Oh, Gret, uskuge, see oli nii väike ohver teile. Tahaksin, et mõistaksite mind, tookord, sääl autoõ segati mind. Nagu ma ...“

Muidugi pidi kohe keegi ilmuma, meid kohvile paluma. Olime eraldunud teistest, kuid üles meid nuusiti. Niipalju sai Beer mulle ometi kõssata, kui läksime teiste hulka tagasi, et ta ühel sügisel reisil puutub ka minu kodulinna.

Stanley ja minu taskuraha sulas silmnähtavalt igavese jalgrattaüürimisega kokku. Ei olnud enam tänavat ega paigakest, mida me läbi kihutanud poleks. Protokolli saime ka ükskord, kui ühe vanatüdruku mopsi peaaegu teise ilma saatsime. Stanley papal oli siis see lõbu, maksa kena summake valurahaks, mida ta muheledes tegi — niisugune armas vanataat!

Viimaks leiutasime mu seitsme-aasta-platooniliselega, et peab ette võtma midagi, mis teeks need partiid, ikka ümber linna, huvitavaks. — Tulime targale mõttele vara enne koitu, mööda randa välja sõita seiklusile, võttes kaasa võileivad ja supelusülirkonnad. Kodurahvale ei lubanud me hingata sõnakestki sest „pulmareisist“, kaduda terveks päevaks jäljetult ja alles õhtul ilmuda koju, kõikide õnneks ja rõõmuks.

Ent viimisel momendil võttis mu hää süda mu üle võimust. Vähemalt Inakest ei võinud jätta ühegi sõnumita, sellepärast kleepisin peeglile, kuhu ta vaatab alati esiteks, sedeli, et kohtame „üleval“, nagu ütleme Salumäe kohvikust. Sinna oli meil Stanleyga plaan maanduda kell 10.30, kui rahvas käis jazz-muusikal säääl.

Andis küll minu graatsial end kokku võtta, et kaduda kuulmatult koridori, kust tõin oma ratta, ja siis ronida selle logiseva riistapuuga aknast kibuvitsapöösasse, mis lahkelt oli kui minu auks sinna istu-

tatud, hiilida kätatult eemale uinuvast villast, tänavale pääseda uue ronimistikiga üle aia, ilusaks ei võinud ka nimetada pooletunnilist ootamist, mille eest võlgnesin tänu Stanleyle äratuskella rikkinemisele.

... ja siis ronida aknast...

Pikapääle olime ometi niikaugel, et väntasime piki randa, esialgu uniselt, vaikselt, aegajal ähmaste silmadega piiludes teineteisele. Ei olnud me ju julenud pesta, kartes tekitada üleaurust kära.

„Surnud suvila“ juures peatusime, solistasime ja puristasime meres kui hippopotamused. Tõusnud

tujul võtsime ette uurimise suvilas, mis omal ajal olnud ühe paruni ilusaim omandus, ent nüüd varemeis. Kaugelt näis ta uhke, ligidalt pettusin pööraselt. Me ei leidnud midagi iseäralikku päale ühe roospõõsa, mille Stanley hävitas, et teha mu rattast täielise roosiõilmekese.

Meie siht oli kalurküla kaljurannik, kuhu jõudes esmajoones kaotasime maapäält endi võileivad. Stanley tõi taskust kaks võimatuseni katkilitsutud vahurulli. Kinnisilmil sõime ka need.

Rannakividelt tegime hulljulgeid hüppeid voo-gudesse, katsusime sõita ratastel merevees, võistle-sime allveeujumises, proovisime püramiide — oli-me röömsad röömsatega ja nautisime endi jumalikku noorust. Stanley ennustas, et see on meie viimne vahvam koosviibimine, sest lähemal päevil ootas ta oma ema. Endast mõista voolas palju vett mööda Kirbujõge alla, enne kui võisin jälle astuda selle daami silma alla. Stanley ei olnud veel täitsa kindel, kuis jääks me vahekord edaspidi, ta lubas aga mõtel-da.

Randa mööda jälle tagasi sõita oleks olnud häbe-mata igav. Kavatsesime üles otsida maantee. Rän-dasime metsas ja aasadel ringi, otsides Kalurküla, ning muidugi eksisime nagu muinasjutus. Surmani väsinult, hundinäljaga jõudsim viimati ühte tallu, kus elas väga lahke rahvas.

Meile toodi piima ja mett-leiba, uuriti põnevus-sega „kes ja kust“, imetleti me vahvust ja püsivust. Stanley tundis enese täitsa kangelasena, praalis ning jutustas kui veski. Oleksin kõnelnud vast veel enamgi, ent olin hirmus väsinud. Tohtisin puhata perenaise kõrges kirjulapilise vaibaga voodis; kuul-

sin vaid veel, kuid Stanley päästis mu tütarlapselikud kumbed, seletades:

„Jah, ta on mu õde,“ ja uinusin kui seitse magajat.

„Lapsuke, kui tahate pimedaks linna jõuda, siis peate tõusma,“ äratas mind perenaine õhtul.

Pääle suurt ja pikka tänukõnet sõitsime Stanleyga suvituskoha poole, mina unine, paremal põsel padja linane pitsimuster pressitud kaunilt punasena. Stanley polnud just ka mitte ilus, ta oli nimelt veidi külasthanud peremehe mesilasi, kes endid lahkelt jäädvustasid ta paremal kulmul. Siiski oli me tuju hiilgav, nii et ei rutanudki väga linnajõudmisega.

Salumäe kohviku muusikal ei kohanud me hingegi „Marioosast“. Nähtavasti oli Inal midagi muud ees olnud. — Rattad viisime üürijale ära, pargi pimedamais nurgis korraldusime suts — siis lõime tantsu lahti muretult keskööni. Lootsin, et Ina on möllinud tädile, kus olen õhtul, ja Stanley isa oli juba eelmise päeva õhtul sõitnud mõneks ajaks kuskile ümbrusse külla.

Umbes kell üks öösel jätsin oma Romeo „Marioosa“ ees kuumalt jumalaga ja astusin jälle oma armsate sugulaste palge ette. Olin ette valmistatud suure lahingu vastu tädiga, aimasin ette ta ärevaid sõnu kaunis täpselt.

Meie toas seisis mu kõhver keset hirmsat korratust, Ina istus sellel ja ulus, kuna neiu Keeteke ulatas armastusväärselt tädi Annale palderjani suhkruga, mida tundis kohe mu apteegipreili nina.

„Huu!“ hüüdis Ina mind silmates, nagu hirmudes. „Proua Walter — Gret! ! !“

„Mis? Kus?“ pillas tädi, neiu Keetekeste hästilõhnava rohu.

„Jumal, sää! sa oledki ju, laps! — Tõesti sina, Gre-
tike?“

Ja ta langes mulle eest, Ina tagant kaela, kus-
juures nad mõlemad millegi pärast pisaraid valama
kukkusid. Ma ei saanud üllatusest sõnagi suust.
Tükk aega sohval taskurätti niisutanud, kargas tädi
järsku jalule, tõmbas energilise liigutusega läbi oma
lühikese juukse ja käskis vihaselt:

„Räägi siis ometi!“

„See on huvitav üleminek!“ ütlesin heitunudlt.
„Praegu alles nutsid päris südantlõhestavalt, ilma
et sul minu jutustuste järele suurt igatsust ja...“
äkki märgates ka oma väikest kohvrit lisasin: „Mis
on juhtunud? Miks need kohvrid? Kuhu me reisime?
Või...? (südame seisates)... Jumal, ega ometi
Aftiga midagi halba — — —?“

„Halba, Aftiga?“ naeratas tädi mõrudalt, uuesti
nuuksatades. „Sinu pärast oleks vast meile kõigile
sündinud halba, sa koletis!“

„Aga, tädi!“

Aft oli politseis, linnavalitsuses haigemajas,
helistas tuletõrjelegi... ah, kus ta ei olnud? Ime,
et ta pole veel surnud sest igavesest jooksmisest. —
Räägi siis ometi, kus sa oled hulkunud kogu selle
õndsaja?“

„Oleksin nii tänulik, kallid tädi, kui enne sele-
taksid sina natuke, mis on siin minu äraolekul
juhtunud — minu lugu polegi nii huvitav.“

„Tõesti? Arvad?“ mõõtis tädi mind kurjalt.
„Oma ebahuvitavate lugudega ajad sa küll päris
normaalnimese närvid hukka.“

Kuid ta jutustas ometi esimesena. Nii siis, Ina
tobe oli, leides hommikul minu sedeli, arvanud „üle-

val“ asemel tont teab mis, vist koguni, et mõtlen teha oma noore ilusa eluga väikeselt lõpuarve. Nii-suguse lolluse pääle võis ka ainult tema tulla! Minu armsad sugulased olid targemad, elades vanasõna jä-rele „umbrohi ei kao“ lootsid nad mind päevajooksul kustki välja tulevat, arvasid ka, et olen Inat nõökida tahtnud. Ent kui minahiilgus ei arvanud hääks ka õh-tuks koju saabuda, mindi rahutuks. Nõndanimeta-tud vastutus Salvisbergi härraste ees! Arvati mind Stanleyga kambas ja otsiti säält, kuid tema korteri-perenaine teatas, et härrad on juba eile õhtul ära sõitnud, mil mina ju veel alles olin. Tolle väikese eksituse tõttu arvati mind kuskil meelt heitmas Stanley järsu lahkumise pärast, kas või jõe põhjas.

„See on aga...“

Istusin naerust vääneldes põrandal, samuti Ina, kes oli, oma lollust ära nähes, kuivatanud lõp-likult pisarad. Tädi Anna ei naernud kaasa, kui nüüd oma kadumist väga lihtsalt seletasin. Ta valas minu pääle kõik sõimusõnad, mis tal pääs ja ütles, tal olevat minust nüüd küllalt. Mitte südamerahugi ei saavat ta, kui teab mind ligemal kui sada kilo-meetrit enesest. Lihtsalt poisiga kogu päevaks ära kaduda ja teistel inimestel närveerida lasta hullu-majani... Väga hää, et ta oli lasknud juba pakkida mu asjad, nüüd võis ta hommikuse rongiga, mis viis kahjuks ka posti, mu otsekohe koju saata. Vas-turääkimist ei olnud!

Alistusin kergemini, kui tädi lootis. Beer oli „Mariosast“ paari päeva eest jumalagajätmatult, väga järsku lahkunud, Stanley armas ema seisis sil-mapiiril, tädiga vahekord rikutud — siin polnud tõesti enam midagi lahti!

„Halloo, Rasmus!“

„Sääl sa oledki, Gret!““

Unustasin mustasilmalise Beeri, vahva kambamehe Stanley — kõik hetkeks, kui vaatasin jälle Rasmuse armsasse põhjamaa-poisi näkku. Ulatasin talle rõõmsalt mõlemad käed, kohver lendas kuskile kaugemale, kui ta mu vagunitrepilt alla tõstis. Pääle põhjalikku käteraputamist vaatasin ümber.

„Pole ometi keegi kodus haige?“

„Kas siis ainult mina ei või sulle vastu tulla?“

„Ei, arvasin ainult, et ema sai ehmatuskrambi, saades tädi telegrammi.“

„Gret kell 8.50 kodus. Kirj järgneb.“ — Krampi pole küll keegi saanud, uudishimulised on muidugi kõik. Huvitav, kas sa sääl mõne lolluse tegid?“

„Kiri järgneb. — Ah, Rasmus, mul oleks sulle palju jutustada. Mõnikord kui aega on.“

Kõmpisime mööda vanu tuttavaid tänavaid, tema kohvriga pisut ees, mina, ta taskust kinni hoides järel, rääkides vaimustusega Stanleyst.

Apteek oli valgustatud. Ed seisis trepil ja rõõmustas tedretähtede särades.

„Oled pruuniks põlenud, Gret,“ ütles ta oma vana värsi, olgugi et hämaruses võis vaevalt mu täänsti kindlaks teha.

Vastuvõtt vanemate poolt oli äärmiselt — kohe liigutavalt lahke. Küsiti küll üht, päriti teist, aga mu lahkumise põhjust ei puudutatud vähemalt sel-

iel õhtul. Nägin, et neil oli esialgu sellestki suur häämeel, et nende ainus pärija oli üldse elus ja terve.

Järgmisel päeval tuli tädilt selgitav kiri kui kolm kopikat. Ema hakkas selle üle minuga rääkima õhtul aias, kus katseid tegin talle selgel kõlaval häälel ettelugemiseks. Rasmus oli ka sääal. Moraalijutlus oli lühem kui arvasin, kõik läks hästi.

„Mul on vaid kahju su mehest,“ ohkas mu proua ema. „Kui sa üldse kunagi ühe saad. Kui isegi mina sulle seni mõjuda pole suutnud...“

„Pole enam moes,“ tähendasin meheleminemise kohta, ent tuli meele, et ema on ka selle ikke all, jätkasin lohutades:

„Sa ei pruugi nii väga karta, memmeke. On olemas küllalt mehi, kellele meeldivad, et nende naised on nii nagu mina.“

„Seda tahaksin küll näha,“ lausus ema lootusetul ilmel, kuna Rasmus nõökis:

„Rikas vanapoiss!“

„Saab ka noori rikkaid,“ vastasin võidurõõmsalt, mõteldes Hart Beerile.

„Selleni on igatahes — tänu taevale — maailm aega,“ tõusis ema, et minna tupp. „Loodan aga, et aastate jooksul paraned, kulla tütar.“

„Mis on selle „noore rikkaga“?“ päris terane Rasmus meie üksi jäädes. „Tunned kedagi.“

„Jah!“ vastasin uhkesti; siis jutustasin talle Beerist kõik ja natuke enamgi.

Rasmus pani rusikad kuuetakutesse; lehvitades kuuehõlmu heljus ta varvastelt kandadele. Ta suunurgis mängles sarkastiline naeratus, nagu seisab Eštruti romaanis.

„Hm!“ ütles ta viimaks ja kummardus ühe levkoi järele.

„Sulle võib siis peaaegu õnne soovida, Gret.“

„Ah, kallid sõber, mitte veel,“ häbenesin. „Kes teab, kuidas see kõik veel läheb. Kuid ta nägi nõnda pöö-ra-selt kena välja ja . . .“

„Minu ikka pulma kutsud?“

Ütlesin naerdes „jah“, ometi tundsin, et ma ei saaks näha Rasmust oma pulmas v õ õ r a n a.

„See oligi siis „ilus“, mida mulle lubasid kaasa tuua?“

Punastasin kõrvuni — oo, taevas, selle olin ju hoopis unustanud!

Paarinädalise kodukoldel viibimisega unustasin peaaegu, et on olnud ka muud mu elus, kui meie armas vana provintsilinn, igapäev kasvava noorsooga. Betriibi oli nii laialt isegi õhtutel, et juba ei teadnud, mida teha ja kuhu minemata jätta.

Frida saabus Deauville'ist. Läksin hommikul kell kümme tema juure ja samal ajal õhtul saadeti Miinake mulle järele — nii palju toredusi oli ta toonud kaasa, nii palju huvitavat üle elanud. Ta, kuldne hing, kinkis mulle oma rikkusest ühe, lihtsalt taevaliku salli — moe viimase röögatuse, mida õnnelikult näitasin Rasmusele.

Tema võttis selle lõhnava, muinasjutulise riidetüki kahe näpuga niisugusel näol, et olin sunnitud naeratama.

„See on desinfitseeritud, Rasmus.“

„Ja kui,“ vastas ta, visates salli hooletult peegli-lauale.

„Leian, et ta sulle ei sobi mitte üks põrm.“

„Miks mitte, ta on ju sinine?“ sidusin salli ümber kaela koketiks sõlmeks. „Vaata, kuidas ta tõstab värvi ja juuste sädelust.“

Rasmus ajas pilkavalt alumise huule ette, vaadates mind nagu rumalat halpivat beebit.

„Anna mulle andeks, aga sa oled väike ahv, Gret, ja seda ei löö enam keegi sust välja.“

Juba me olimegi taga krahhis! Kiskusin viha-

selt salli kaelast, et seda talle näkku virutada, ägedalt jalgu trampides.

„Säh, võta ja hoiä endale, kui ta minu ei pea olema. Võta igaveseks mälestuseks Fridalt.“

Rasmuse ilme jäi endiseks.

„Ära märatse,“ lausus ta rahulikult. „Minule ei ole Fridalt midagi vaja, ja, arvan, sinule ka mitte.“

Lahkusin toast, väga häbenedes. Rasmuse sõit Berliini oli kindlaks määratud septembri alguseks, minu kohus järelikut olla vähemalt viisakaks needki päevad, mis veetis ta veel meie majas.

Ema saatis mind Hirveli ärril ütlema Rasmusele, et ta ilmuks tund aega hiljem lõunale — veeuputusel saadik äranõetud pesupäeva tõttu.

Üks sellidest avas mulle galantselt ukse Hirveli kabinetti, kus üteldi olevat Rasmus. Tormasin suure hooga sisse, omandasin aga kohe silmnähtava sarnaduse õndsas madaam Lotiga, sest onu Hirveli läikiva kolu kõrvalt naeratas mulle vastu Hart Beeril armas nägu.

„Sina oled, Gret?“ ütles Hirvel ukse poole vaadates, kus seisin kahvatuna, vabandusi kogeledes. „Ei ole midagi... Rasmust otsid? Ta on siin kõrval.“

Kõrval oli laduruum. Istusin esimese valuga äsjaavatud lambikuplite kasti, kust Rasmus mind hoolega püüdis välja õngitseda.

„Mida see siit tahab?“ ähkisin, silmi kabineti poole jõllitades.

Rasmus avas ukse ja vaatas.

„See?“ küsis ta imestanult. „See on ju proovireisija.“

„Hull! ! !“

Rasmus oli haavunud.

„Kas sa ei luba endale liig palju, Gret?“

„Aga — — ah — — see on ju ometi Hart Beer!“

„Kes? ? ?“

Kordasin seda kaunist nime, lisades väikese seletuse.

Nüüd läks Rasmus väga lõbusaks ja omakorda kuplikasti.

„Hohohoo!“ hirnus ta välja tulles, „kui ma sulle nüüd ütlen, Gret, see on ikka tõepoolest proovireisija Riiast. Ja eht — sellest firmast, kes saatis meile viimati prakkk kraami. Onu tahtis katkestada läbikäimist nendega, siis saadeti see uute paremate kaupadega lepitama... Sa ei usu? !!“

Rasmus tormas vihaselt kabinetti, kus Hirvei juba üksi oli.

„Onu, ole nij hää, ja ütle s in a Gretile, et see Beer oli Paveloffi proovireisija. Tal on millegipärast põhjusi, minu sõnu mitte uskuda.“

„Muidugi oli proovireisija, üks pääletikkuvamatest minu praktikas,“ läks Hirvel kauplusesse. Jäime kahekesi Rasmusega, kes rõõmust käest ära oli.

„Hohohoo, Gret! Soovin südamest õnne! Sinu saladuslik prints — oh õnnis okasroosike! Hahahaha!“

„Ole vait!“

„Hihahuu! Luba, kallim, et naeran. Mitte just surnuks, ent sinnapoolegi. No, seda tuleb kinoski harva ette, mu ingliske! Millal meie pulmad teeme, ai tilul — — — ma abiellun, Rasmus, mul on käes see kõrge ideaal!“

„Jäta, Rasmus,“ otsisin taskurätti.

„Egas ma halva pärast naera, lapsuke, ent kogu jant on seitse inimelu väärt. Hehehee!“

Asetasin talle Müncheni õllekruusi riulilt kaunis ebaõrnalt pähe ja tormasin välja. Olin nii täis viha, imestan, et ei lõhkenud. Puudus veel, et Stanley ja Ina oleksid naernas mind!

„Kuhu nii kiiresti, preili Gret?“

„Minu nimi on Salvisberg!“

„Väga rõõmustav — Beer.“

Isegi naljatada võis see eesel. Kas ta siis tõesti arvas, et ma ei teadnud. Mõtlesin, et kütan talle õige. Ent õigel ajal tuli mällu talvine lugu Stanley pool ja arvasin väga mõistlikult, et praeguse krahhi võiksin korraldada vaikselt ning kärata. Muutsin enda tõsiseks, auväärseks, surusin Beer'i kätt ja sõnasin, vaadates ta ilusasse näkku:

„Rõõmustan samuti väga, et teid kohtan, härra Beer.“

„Oh, preili Gr — Salvisberg!“

Lasin silmad mööda ta moevärvilist ülikonda alla libiseda.

„Rõõmustan üliväga, sest — — — tahtsin teile ütelda, et — — —“

„Kas me ei astuks siia kohvikusse sisse?“

„Oh, ei, ei!“ hüüdsin peaaegu hirmunult. „Mis mul ütelda on, läheb ruttu. Lühidalt ja selgelt, härra Beer, see oli ju vaid nali, eks?“

„Mis?“ ei saanud Beer sugugi aru.

„Kogu lugu tookord rannas... et... et.. teie soovisite... abielluda minuga, härra Beer?“

„Olen ma seda siis — — —“ Beer peatus ruttu, kuid märkasin küllalt. Oo, Braamaputra, tal polnud nähtavasti enam tillukestki aimu, millest kord kõneleminu minuga! Aga, kui nii võtta, abiellumisejuttu — — — Oh mina patenteesel...! Ma ei julgenud enam silmigi tõsta. Kõrvale vaadates nägin tulevat ligemale Rasmust, näol varjamata uudishimu.

„Preili Salvisberg?“

Heitsin Beerile vaid meeleeheitliku pilgu, millest ta oleks pidanud lugema palve unustada kõik. Jumalaga!

Tuiskasin minema kodu poole, ent Rasmus sai mulle ometi järele. Mu ülesanne tuli mulle meele, olgugi, et pääs valitses niisugune hirmus segadus.

„Mine tagasi!“ käratasin. „Sa ei tohi veel tulla lõunale!“

„Aga ma tahan ju süüa.“ vaidles Rasmus etteheitvas toonis.

Sügav ohe tõusis mu neitsilikust rinnast. Nüüd veel seletama ka hakata!

„Tegi ta sulle uue ettepaneku ja pean oma portsjoni talle üle andma, kuna ta ei tohi siis teie lahkest lõunalauast puududa,“ võttis Rasmus jälle Beeri käsile. „Võin ju täna ka „Jahiklubis“ süüa, kuigi ma oleksin olnud õnnelik, sinu kosilasega ühes — — —“

Ma ei kuulnud enam, mida ta säääl padises. Oo, kui ta aimanud oleks!

Ja Hart Beer seisis ikka veel samal kohal, vaatas mulle üksisilmi järele; arvatavasti mõtles:

„Kuis tuli see imelik plika idee, et tahan naida teda...? Võib olla juhtus ka midagi sellist, kes nüüd kõike mäletab...!“

Ja ta oli proovireisija! „Marioosa“ daamide lemmik, tädi randseltskonna hing Hart Beer, keda peeti kes teab millise miljardääri hellitet pojaks ja kelle külgelöömisele olin mina, Gret Salvisberg, sõprade ees uhke! Kole...!

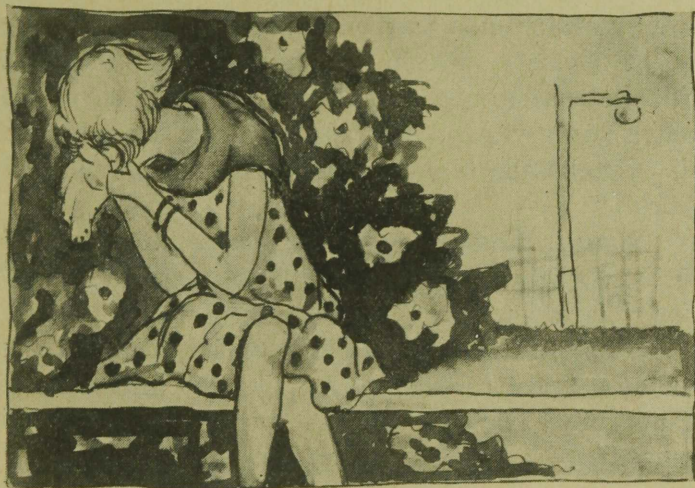
„Kas õhtul saab veini kah?“ viskas Rasmus ikka veel halba nalja. „Muuseas, miks ta sinna nii halasamatult seisma jätsid, su kena peiukese? Lähen õige ja tutvustan end talle, loodetavasti austab mind siis tema kutsega...“

Rasmus sai hirmsa pilgu osaliseks, enne kui pistsin kõigest väest jooksma. Mitte koju — „Jahi-

klubi“ aia poole. Ma ei mõtelnud enam midagi, ei teadnud ka pärast, miks mind Rasmus püüdis kinni tiigikaldalt. Ta ei naernud enam.

„Mis sul arus on, Gret? Sa pole ju supelusülikonnas?“

Ulusin valjusti taskurätikusse.

Ulusin valjusti taskurätti. . .

„Ah, Rasmus, Rasmus!“

„Mis on, Gretike?“ läbi pisarate nägin ta suuri ehmunud silmi.

„Olen end hirmsasti blameerinud, Rasmus!“

„Sellepärast siis, et Beer ei ole see, kelleks arvasid teda, pead hüppama sinna rohelisse lõgasse, sinna konnade ja kaanide sekka?“

„Ah, sa ei tea ju midagi, rumal poiss!“

„Rumal poiss“ võttis mul kraest kinni ja viis pingile kõlakoja taha. Pihtisin talle sääl tungival päälekäimisel kõik. Nagu olin ette aimanud, naeris

ta jälle. Pühkisin haavununa ikka veel voolavaid pi-saraid, kuna ta isalikult pääd vangutas:

„Nii te olete, väikesed targad tüdrukud! Kui ükskord teete suure lolluse, siis peate tingimata võtma külma vanni.“

Häbenesin korruga pööraselt. Kõik näis nii rumal, nii tähtsusetu — kuidas võis uluda XX sajangu tark tütarlaps niisugustele lollustele?

„Rasmus!“ ütlesin valjusti, olles nuusanud kindla otsusega nina. „Unusta kõik. Olin püsti rumal. Tahan saada väga mõistlikuks ja ei tee enam kunagi nii. Ei taha olla tänasest päevast mingisugune väike tüdruk.“

Rasmus Emerson muutus korruga õrnaks. Ta võttis preili Salvisbergi päise päeva ajal „Jahiklubi“ aias sülle ja lausus:

„Ära ütle nii, Gret, Püha Jüri andestagu ise mulle, aga kui sa poleks metsik, hoolimatu, isegi pisut rumal väike tüdruk — sa poleks mulle nii armas.“

„Sinuga tahab keegi tuttavaks saada, Greti.“

„Keri Manalasse temaga!“

Seekord oli mul tõsi taga.

„Sinust on väga ebaviisakas, et sa tuled sellega kohe pärast Rasmuse lahkumist meilt, Frida. Ma pole sugugi nii suures poistevalus nagu sina!“

„Aga fui, Greti!“

„Ah, vabanda, palun vabanda!“ silitasin ruttu Frida hästiravitsetud käekest. „Ma ei tahtnud sulle ütelda midagi kihvtist, ma olen ainult kangesti närviline ja süda valutab, et Rasmus tõesti ära on.“

Frida patsutas mulle julgustades õlale.

„Sa saad kindlasti õige varssi kirja, usu mind!“

Raputasin pääd, kätt vargsi parema silmanurga poole viies.

„Ei, seda kaupa meil ei olnudki. Võib olla, ta kirjutab, saadab kas või mõne kaartikese, aga see oli nii, et me ei lubanud kirjutada üksteisele. Meil lihtsalt ei tulnud seda lahkumispalavikus meelegi ja pole ka tarvis. Mis kasu on neist paberilipakatest, mina isiklikult kirjutaksin vaid rumalusi.“

„Ja, aga siis . . . “

„? .? ?“

Frida naeratas kaastundlikult, surudes omad hundihambad alumisse huulde.

„Siis ma annaksin sulle nõu parem tutvuda selle kena poisiga, kellest oli enne jutt.“

„Ah, pea juba parem suu!“

„Aga sa ei tea ju sugugi, kellest ma räägin, Greti.“

„Ei tahagi teada! — ütlesin, et ei olegi vaja ja palun jäta mu hing oma poistega rahule!“

„See on siis uudiseks sinu juures,“ tundis Frida mind kui oma taskut. „Ja kui sa tõesti mõtled nii, võib olla aga on asjatu olla nii kindel Rasmuse truuduse juures.“

„Tema kohta ei tohi sina midagi ütelda! Mina tean, et ta mind ei unusta, sellest on esialgu küllalt.“

„Berliinis on palju ilusaid tüdrukuid.“

„Ah, Frida, Frida, ära kiusa mind ometi! Sa ei suuda midagi oma halvakstegemiste ja pahade ennustustega. Mina juusun Rasmusesse!“
